

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilvántartás 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Egy kis helyi politika.

Nem rég a »Bácska« azon páratlan figyelemben részesített, hogy egy a »Pesti Hírlap«-ban megjelent vezércikkemet átvett lapja vezércikkéül és az a következő számban kettős helyreigazítással tisztelte meg. A különböző vélemények jogosultságát tisztelően e tárgyban a végső jogával nem éltem. Politikai nyilatkozataimat nagyképűség és fontoskodás nélkül szoktam tenni: valeant quantum valere possunt! Ismerve a t. szerkesztő úr loyális túrelmét az elágazó véleményekkel szemben, legyen szabad »Kis helyi politikámat« egypár szerény észrevétellel a »Bácska« 73-ik számában »A restauráció előtt« című cikk felett megkezdenem. Ez nem a »revanche politika« tekintetéből, csak az igazság érdekében történik.

A »Bácska« mióta politikai lappá átalakult a megyei és városi szabadelvű párt közlönye, azért ami abban, különösen vezércikként megjelen a párt nézete és meggyőződések tekintetik mindenki által. Ezért a »Bácska« mult számában »Restauráció előtt« cím alatt megjelent vezércikk szinte akképp ítéltetett meg és oda magyaroztatott, mintha a szabadelvű párt a közölgő városi tisztújításra nézve és különösen a város jövőbeli fejére nézve a jelszót kiadta volna. Eltekintve attól, hogy én a személyes kérdéseknek feszegetését jelenleg még időszereinek nem tartom és eltekintve attól, hogy én a vezércikk által, ugyan nyíltan ki nem mondtam, de a sorok közül kiolvasható ama nézetének, mintha a város jelenlegi főbb tisztviselői az ott felsorolt tulajdonságokkal nem bírnának, egyet nem értek, — e dologról többekkel folytatott eszmecsere és saját meggyőződésem alapján is, melyet mindenkor nyíltan kimondtam, szükségesnek találok ezennel kijelenteni, hogy a vezércikk tartalma lehet pártunk néhány tagjának, de semmi esetre a párt összességének vagy többségének nézete.

A nevezett cikk tisztelt írójával arra nézve egy nézetben vagyunk igen sokan, hogy a városi tisztviselők dotációja igen csekély, de ebből nem az következik, hogy a jelenlegi kevés kivétellel hivatásuknak lelkiismeretesen és becsületesen megfelelni iparkodó kolumnalis tisztviselőket kisebbiteni kellene — hanem éppen az ellenkező! — Az érintett cikkben citatumként egy kis »malom alatti« politika is van, midőn egy városatyának azon kedélyes indítványát érinti, hogy bocsássuk el tisztviselőink felét és dotáljuk a megmaradtakat duplán, akkor külön lesz a munka. Ezt a tréfakép említett bölcseséget annál inkább szó nélkül lehet hagyni, mert szó nélkül hagyatott 1875-ben gr Apponyinak a hódásghí kerületben komolyan kimondott ilyen malom alatti politika színvonalán álló, parasztszok előtt tett, kijelentése, a miniszterialis tisztviselőkre nézve. Ő is azt indítványozta a miniszterialis hivatalos szobák, páratlanul népies illusztrációja mellett, hogy a hivatalnokok felét elkellene csapni! Ez vizsgálatja a »Bácska« cikkíróját is! Iuvat socios habuisse malorum? Mindketten egy kissé elvetettek a súlykot.

Apróság helyi politika! Mártonfi Károly úr, Zombor város »egyhangúlag« megválasztott képviselője megtartotta Zomborban beszámolóját. Igazán nem értjük, miért tartotta szükségesnek e célra gr. Apponyi Albert asszisztenciáját is kikérni. Itt mindenki azt hitte, hogy ezt Zomborban egy Mártonfi minden asszisztencia nélkül is bátran megreszkírozhatta volna. Különben igen jó, hogy eljött gróf Apponyi,

legalább meggyőződhetik annak igazságáról a mit egy év előtt írtunk: a szerbekkel egészségtelen alapon megkötött paktumuk csakugyan meglazult. Mig egymást nem ismerték, túlbecsülték egymást, midőn egymást kiismerték, egymásnak egy kissé hátat fordítottak! Apponyiék a zombori szerbeknek, persze a magyarság nagy öröme, többek közt azt ígérték, hogy a város magyar városrészeiben is, a magyarok mellőzésével, szerbeket fognak megválasztani városi bizottsági tagoknak; ígérték, a mit magyaroknak igérniök nem volt szabad, ígérték a mit meg nem tarthattak — és ezért — készült különválni a sziami ikerpár! Mondottuk ezt előre, de az érdeklettek nem hitték, a következmények nekünk adtak igazat! Ez vihar egy pohár vízben, de előjátéka gr. Apponyi nemzeti ségekkel en gross kacérkodó politikai vándorújtai eredményeinek. Ő neki nem lesz benne haszna, a magyarságnak nem lesz benne köszönete és a hazának nem lesz benne öröme! Nem jó a túzzel játszani, mert egy eldobott szikra nagy tüzvészét kelthet.

A beszámoló beszédben volt sok szép szó, szép íge — de nemcsak ígével él az ember, hanem kenyérral is! A kormány ócsárlásából s abból, ül e éppen Péter és nem Pál a felsőházban, Zombor városának vajmi kevés haszna van. Ujvidék sz. kir. város kormánypárti képviselője beszámolójában időről-időre ilyen beszédet tarthatott: »megtiszteltetésem választókerületemnek egy magyar gimnáziumot tápintézzettel, egy állami ipar és kereskedelmi iskolát, állami felsőbb leányiskolát, állami vámnivalt, állami dohánybevéltő hivatalt, állami selyemgubó bevéltő gyárat, selyemszövődét és most legújabbban egy kereskedelmi akademiát!« Mi zomboriak még azt is elvesztettük a minnk volt: a jószágigazgatóságot. Városunknak nincs fent hathatós szószólója. Néma gyermeknek pedig az anyja sem érti szavát. Ellenzéki szép dikciók és kormánypárti hasznos vívmányok közt nem nehéz a választás.

Dr. Margalits Ede.

A községi- és körjegyzők minősítéséről.

Ha a jelenen szerkesztett »Magyar Közigazgatás« című szaklap f. évi 36-ik számában a »Községi törvény revíziójához« című Dobozi István ur által írt cikkből a községi jegyzők minősítésére vonatkozó ügyesen kifejtett nézeteiket el nem olvasom vala, ugy jelen soraim világát aligha láttak volna.

De így, mivelhogy a jegyzői kar egyik kapacitásával e részben »mindenket egyet nem értek, megmondom én is saját nézeteimet.

Hogy a jegyzői oklevél elnyeréséhez az 1883 ik évi I. t. c. 6. §-ban előírt és hat gymnasiumi osztály sikeres elvégzését kívánt minősítés vagy mondjam előkövetelmény nagyon is gyarló, silány és a jegyzői karra szégyenletes, e részben a cikkezéssel urral teljesen egyetértek; de nem értek egyet a nagyon tisztelt Dobozi István urral abban, hogy én a jegyzői pályára készülőktől az érettségi vizsgálatot elegendőnek találnám, mert szerintem így sem lenne a jegyzői kar elől elzárva az előmenetel útja az esetre, ha melholnap a törvényhatósági tisztviselői államosították és az általam alább kifejtendő módon meglenne a jegyzőkre nézve is a gradus ad Parnassum, mert hát az érettségi vizsgát tett jegyzői karban is feltalálhatók lennének az olyatén egyének, a kik az állami adminisztráció terén több év óta dolgozva, az elméleti tért a gyakorlatival párosítva, oly előképzettséget nyerhetnének, hogy a törvényhatósági tisztviselők sorában érdemök szerint a helyet bátran megállhatnák.

Hogy vélem én ezt elrendőnek? Megmondom. A jegyzői pályára készülőktől mint legalacsonyabb kvalifikacionális előkövetelmény, mint már mondtam, követelendő lenne legalább érettségi vizsgálat és az egy évi prakszis valamely közigazgatási irodában és csak ezen előkövetelmények beszerzése után lenne a jelölt jegyzői vizsgára bocsájtható és ha az oklevelet elnyerte, a jegyzői állásra megválasztható.

Elfogalván a megválasztott a jegyzői állást, ha ambiciózus ember, ha van benne törekvés és igyekezet, nyitva áll előtte az előmenetel útja, mert az 1883. évi I. t. c. 3. §-ának 1-ső bekezdése ekképen szól: »A szoros értelemben vett közigazgatási szakot illetőleg, egy közigazgatási tanfolyamnak berendezése és azzal kapcsolatos vizsgálati rendszer iránt minél előbb

külön törvény fog intézkedni«; — tehát ezen passzus szerint a szorosán vett közigazgatásra nézve, külön tanfolyam állítván fel, az érettségi vizsgát tett falusi jegyző elől sem lesz elzárva az út, ezen, speciálisan a közigazgatási pályára képesítő kurzust is elvégezhetni, annál is inkább nem, mert a magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak 1874 évi május 19-én 12917. sz. a. kelt rendeletéhez csatolt szabályzat 25 §-a ezeket mondja: A magán tanulás az ekkép külön jog- és államtudományi karokká átalakult jogintézeteknél, ugy a mint az a f. évi 6017. sz. alatt kelt rendeletben megengedtetik, jövőre megszüntetik. Kivételes esetekben, midőn előhaladott kor, vagy közszolgálatban való sikeres alkalmazás a tanulmányok alóli felmentést méltánossá teszi, a közoktatási m. kir. miniszter a kar meghallgatása után, az illetőnek a tanfolyam elengedése mellett engedélyt ad, az előszabott alap, illetőleg államvizsgálatok letételére. — Ezekből belátható tehát, hogy azon érettségi vizsgát tett és a jegyzői pályára képesített egyén, a kiben az ambició utolsó szikrája még ki nem aludt, némi elméleti törekvés után, elvégezheti nemcsak a szorosán vett közigazgatási kurzust, hanem magán-tanulás útján a jogot és ezzel kapcsolatban az államtudományi államvizsgálatot is — és így a most érvényben levő minősítési törvény szerint, nyitva állana előtte a közigazgatási pálya minden útja.

Mert ha a jegyzői vizsgára csak azon egyének lennének bocsájtathatók, a kik az általam mélyen tisztelt cikkezé ur által felsorolt kvalifikációt már beszerzték, ugy az ország aligha községi- és körjegyzők nélkül nem maradna, mert az az útja, a ki mindazon most elmondott követelmények birtokában van, aligha szánja reá magát a községi- és körjegyzők tövises pályájára; különösen az olyan gyarló dotáció mellett, mint a miként manapság a községi- és körjegyzők dotálnak; míg ellenben érettségi vizsgát tett útja van az országban annyi, hogy ezen feltevés nem állhatna elő.

Miuthogy tehát az óriási állami gépezet minden kerekere a községi adminisztráció tengelyén fordul meg, én is a cikkezé urral együtt a 6 gimnáziumi osztály elvégzését nagyon hitvány követelménynek tartom arra nézve, hogy valaki a községi-jegyzői vizsgára bocsájtható legyen, nemcsak azért, mert még oda nem értett és mert az oklevél beszerzése esetén nem tudja felőgni hivatali állásának komolyságát, de mert nem is szánja reá magát az olyan egyén, a kinek ambiciója van, mert tudván-tudja, hogy előle az előmenetelnek minden útja el van zárva és így a jegyzői pályára csak az olyan szellemi proletárok, szellemi martírok, bukott deákok, mondjuk ki az olyan »gyöngye ténurak« szánják reá magukat, a kikből kivesszett, ha talán volt még bennök, az ambició utolsó szikrája is, nem lévén egyéb céljuk, mint ezen a pályán megszerezhetni a mindennapi kenyeret, a mi nekik, az érdemtelenségnek ez is nagyon elég.

Hol leszünk tehát, ha a kvalifikacionális törvényben a községi- és körjegyzőkre vonatkozó intézkedést érvényben hagyjuk? Ott, a hol előttünk is voltunk, mert hát a községi-jegyzői pálya azelőtt a bukott kereskedők és a diákság salakjának asyluma volt, most pedig — tisztelet a csekély kivételnek — a szellemi proletárok búvóhelye, a kik sem a nép, sem a haza javát szívükön nem hordják, sem hivataluknak nem élnek, egy lévén az ő Istenük: hüdd a parasztot a hol és a hogy csak lehet, te pedig igyekezz élni úgy, a mint a körülmények legjobban engedik, főtörekvésed legyen a »g sheft«-elés és százarik gondod a hivatal, melyre a nép bizalmából megválasztattál.

A minősítésről szóló törvénynek a községi- és körjegyzőkre vonatkozó 6. §-a a községi törvény revíziója alkalmával tehát oda volna módosítandó, hogy az, a ki községi-jegyzői oklevelet elnyerni óhajt, köteles kimutatni nemcsak azt, hogy legalább is érettségi vizsgát tett, hanem hogy az egy évi gyakorlatszkolást valamely községi jegyzői irodában, vagy más közigazgatási hivatalban eltöltötte.

A fizetés minimumának megállapítására nézve a cikkezé urral ugyancsak egyet értek, mert 400 forint minimumra a törekvő, érettségi vizsgát tett fiatal ember a jegyzői pályára nem szánja magát és így e téren hivatásuknak élő szakembereket nem kapunk soha.

A községi- és körjegyzői minősítésre nézve, ezek szerény nézeteim. E. I.

Hírek.

A m. kir. honvédelmi miniszter Masirevits Miklóst, a zombori főgymnasium végzett növendékét, bites horvát fordítóvá nevezte ki.

Neugeboren Gusztáv m. kir. esendőr alezredes, a szegedi II. számú esendőrparancsnokság parancsnoka, a megyebeli esendőrőrök látogatása céljából köruton van.

Pályázat van hirdetve az ujvidéki m. kir. fővámhivatalnál vámgyakorlati jelölti állásra.

A budapesti kir. főügyész Jovánovics Boldizsár, kir. ügyészségi díjnokot, a zombori kir. ügyészséghez irnokká nevezte ki.

Az 1885. évi október hó 12-én Budapesten tartandó országos honvédegyülésre, a Bács-Bodrogh megyei 1848/9. évi honvédegyület részéről menesztendő küldöttség tagjai: Sztílich Gyula egyleti alelnök, Beke Gyula, Reitter Nándor, Husvét István, Scul tély Ede, Molnár Ruffi, Bácsér Ferenc és Bácsér Antal.

Meghívó. A Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat folyó évi szeptember hó 26-án d. n. fél 3 órakor Szabadkán, a városháza nagytermében felolvasó ülést fog tartani, a melyre a társulat tagjait és a nagyérdemű közönséget ezennel meghívni van szerencsém. Felolvasásra bejelentett tárgyak: Rohonyi Gyula ur értekezése „A római sáncokról”; Steltzer Frigyes ur előadása „A török deiterekéről”; Koch József ur értekezése „A Ferenc csatorna történetéről”; Iványi István ur értekezése „Szabadka alapításáról és földesurairól”; Szebenburger Károly ur felolvasása „Varga János életéről”; Balás Imre ur értekezése „A török nelem és régészet kölcsönhatásáról”; végre Dudás Gyula ur értekezése „A bácsi püspökség alapításáról”. Kelt Zomborban, 1885. szept. hó 20-án. Schmausz Endre, egyleti elnök.

Hymen. Lichtneckert N. János földbirtokos Szabadkán, f. hó 23-án esküdött örök hűséget Simony Etel k. a. nak.

Uj térkép. Szegedmegye kikerekítésének újban szárnyalt hírére viszarertentem a megyei nagy falu térkép költséges kiadásától. De, hogy a közszükségleten segítsék, egy kisebb, két színben nyomott, (kétszerre akkora, mint a leírásban van) elég nagy falu térképet kiadni magamat elhatároztam, iskolák, közhivatalok, mindennemű polgárok használatára. Egy példány ára Bács-Bodrogh megye új színes térképének 40 krajcár. Minden tíz példányra kettőt még ráadok a szíves megrendelőnek. Folyó évi október 2-án, postaköltség nélkül, már mindenki átveheti a tisztességes térképet, mely minden előkelő család házfalát, egyházi, megyei, törvényszéki, járási, telekkönyvi, városi és falusi, gazdasági, erdészeti, csatornai tisztviselő, pénztévezetek hivatalosbait hasznosan fogja díszíteni e legjobb, legújabb beosztás alapján, egy régi jó hírből álló könyvnyomdában készült olcsó, eszesen kiállított falu térkép; a mely egyszersmind a községek egymástól távolságát is egyszerre szemünkbe tünteti. Megrendelhető Adán, de megszerezhető a megyei könyvtárosoknál is. Fridrik Tamás, népkiskolai és ipart. tanító.

A tataházi képviselőtestület f. hó 19-én tartott gyűlésén elhatározta, hogy ha elemi csapás nem éri a községet, 1887-ben új iskolát épít, addig is berendezeti iskolának a régi jegyzői lakot, melyben a most beállított 3 ik tanító már ez évi Mindszentekkor megkezdi a tanítást. Egypár gazda a kiállítás megtekintésére a napokban indult Pestre.

Egy. — a magyar, német, dalmát és szerb írás valamint olvasásban s a jegyzői teendők minden ágazatában teljesen jártas és önállólag működni képes s jó bizonyítványokkal bíró egyén, — ki 4 éven át községi jegyzőségénél működik — e lap útján alkalmazást keres; állását azonnal elfoglalhatja.

Városunkban Beudet kapitány, a világhírű lég-hajós, a ki már hatodfélszáz légutat megtett, átutaztatban vasárnap a Dévay-kertben fogja magát hajmerező mutatványával produkálni. A halálmegvetésnek valóban példátlan merész nemét mutatja Beudet kapitány, midőn minden mentőkészülék nélkül egyszerű kötélynyújtón (trapez) fölropított magát léghajójával a magasba és maga sem sejtve hol fog leszállhatni, nyaktörő mutatványokkal csiklandozza az idegeket. Mondani sem kell, hogy az „Incrovable” egyuttal tudományos értékkel is bír, annál inkább, mert most világszerte a léghajó kormányozhatóságának témája foglalkoztatja a szakköröket.

A megyei őszi közgyűlés október középső napjaiban fog megtartatni.

Beküldetett. Alulírottak már évtizedek óta járunk vásárokra és még eddig sohasem tapasztaltuk azt, hogy úgy jártak volna el a vidéki iparosokkal szemben a helypénzszedésnél, mint a szeptember 20. és 21-én megtartott bajai vásáron. Ugyanis a bérlő polgártárs mértérel a kezében körüljárta s a régi 30 krnyi taksát tetszés szerinti mérvben megemelte, sietvén megjegyze, hogy „ennyi jár, mert a sátor ennyi és ennyi centiméter.” Mindenesetre a bajai bérlőt illeti azon találmány dícsősége, hogy ezentul majd az iparosok quadratcentiméterenként fizetik meg helyüket s például egy ezreket áruló ékszerész csak 10 krajcárt, a tizeseket alig bevenni képes kádár, kerékgyártó vagy gerencesér pedig forintokat fognak fizetni. Kérdezzük tisztelettel tekintetes Drescher Ede bajai polgármester urat: van-e tudomása ezen új módszerrel s hogy tartja azt a praxissal és méltányossággal összeharthatónak? Vitkovits és Bohoczky, zombori szücs-mesterek.

A budai honvédelemiszoborra a bajai takarékpénztár 25 frtot adakozott a „Nemzet”-nél.

Buns Ernő 2886 frtra becsült ingói dec. 9-én Ujvidéken elárvereltetnek.

A karlovici egyházi kongresszusra egybegyűlt mintegy negyven képviselő f. hó 22-én értekezletet tartott és „szerb nemzeti párt az egyházi kongresszuson” elnevezés alatt pártot alakítottak. Elnöknek Szubotits János, alelnöknek Dimitrievits és Begovics választottak. Hogy a pártalakításra politikai ellentétek befolyással nincsenek, bizonyítja az, hogy a beiratkozott negyven tagban mindannyi politikai pártárvnyalat képviselve van. A „Zasztava” szerkesztője indítványt tett, hogy a patriárka nyomban a gyűlés megnyitása előtt megkérdetessék, mily jogcimen ül az elnöki széken. Az indítványt csak ketten támogatták. A kongresszus megnyitása szept. 23-án történt.

Bulkeszről írják: Bulkeszen Rapp Jakab földbirtokos, Krämer Péter kereskedő és Fischer Keresztély iparos gőzmalmot építettek. Miután a sikert ennél a vállalatnál sokan kétségbe vonták, bevártam az időt, míg behatódott, illetőleg alapos véleményt szolgáltatathatók b. lapja számára. Az imént nevezett három úri egyén mult évben kezdte a malmot építeni. E malmomban két malomkő és egy henger van alkalmazva.

Az egész malom huszonöt ezer frtba került. Mindenki kíváncsi volt egy pár hó után az eredményre s ime e három úri egyén már 6 hó után győzte le a rizikó dnbiznos láncait s bemutatják, hogy az alföldön is lehet az iparral boldogulni, ha csak tetterős akarat van. A bulkesziek, ha lisztre volt szükségük, lovaiakat a lómalomba kellett befogniok s több efféle kellemetlenségekkel járó teendők mellett sem kapták a lisztet úgy, mint ahogy ők kívánták. Ha sürgős vagy pedig jobb minőségű lisztre volt szükségük, más helységben kellett az őrleést eszközölni, de gyakran a rossz utak azt is lehetetlenné tették. Az elősorolt kellemetlenségek elhárítását, mint az előhaladás korszakának, e három egyének köszönhetők. Ma a bulkeszi ember bevési gabonáját a gőzmalomban s a sok nehézség meg van oldva. E nehézség megoldásával karöltve halad a jólét és a takarékoság, mi csak mindenkor Bulkesz község dícsőségre válik. — A 10-ik huszárezred II. százada e hó 20-án vonult be Bulkeszre de rék Rotermel Mihály kapitányuk vezetésével. E huszárok egytől-egyik tolnai és somogyimegyei ifjak. — Gerhold Frigyes könyvvivő esküvőjete e hó 15-én tartotta Rapp Örszikkével. A k-délyes lakadalmójól sikerült. Toaszot mondtak: Pfiff-r lelkes, Hammel tanító, Rapp törvényszéki hivatalnok és Stebler irnok. — Dimitrievics Mihos, a kulpihi követ, e hó 16-án s a következő napokban tartotta beszámolóját kerületében. — Kreutzer Gusztáv festőművész Bulkeszt már elhagyta s Torzsára ment. Itt nagytiszteletű Famler urat családijával lefestette. A művész Torzsáról Cservenkára utazott. Hogy a bácskaiak érdeklődnek a művészet iránt, bizonyítja az, hogy Kreutzer egész helmaz megkeresésekkel elhalmozott.

Alulírott egy új, még nem használt tisztiszalon kardot szarvasbőr tokkal, továbbá egy keveset használt teljesen jókarban lévő legénységi honvédehuszár mentét küld bárkinek husz forint utánvét mellett. Cim: L. János Bajmokon.

Vásárok a megyében október hóban: Adán 25-én. — Apatinban 21-én. — Bácsban Demeter napján. — Baracsán 20-án. — Csuroghon 6-át megelőző vasárnap és hétfőn. — Jankovácon 25-én. — Katymáron Teréz napot magában foglaló hét hétfőjén. — Kernyaján 4-én. — Kulán 15-ét megelőző vasárnap és hétfőn. — Nemes Militicsen 20-án. — Ó Becsen 17-ét megelőző vasárnap. — Német-Palánkán első hétfőn. — Pivnicán 23-án. — Szabadkán 27-ét megelőző vasárnapól szerdáig. — Sztanicsion 4-ét megelőző hétfőn. — Titelen 20-án. — Topolyán 4-5-ét megelőző vasárnap és hétfőn. — Torzsán 2-án. — Ujvidéken 29-én.

Beke Gyula megyei árvaszéki fozsámvevő ur csecsemő kis fiát csütörtökön d. n. 5 órakor temették.

Katits József sztanicsi szobafestő p.nasz-kodik, hogy a község bírja s pénztárnoka felfogadta 3 tanítói szoba kifestésére 33 frtért alku szerint; most pedig a község háznál utólag újból akarnak alkudozni vele s késleltetik a kifizetést. Szegény munkások megszolgált bérét ki nem adni: oly cselekvény, hogy azal egy oly derék elüljáróságot, mint a sztanicsi, nem gyanusithatunk s azért csak azt kívánhatjuk, hogy a félreértések a szegény munkás javára eloszolván, további panaszok ne érkezzenek.

Körrendelet. Azon körülményről fogva, hogy az utazók, kereskedelmi és egyéb társasági ügynökök, biztonsági szempontból is pénzüket posta útján küldetik ideiglenes tartózkodási helyükre, másrészt pedig azon berendezésről fogva, hogy egy postahivatal kézbesítési területébe több más község, falu, puszta, telep stb. be van osztva, naponkint ismétlődik azon eset, hogy a postahivataloknak, előttük ismeretlen egyéneknek szóló küldeményeket kell kézbesíteni. — Minthogy a postahivatalok a küldemény helyes kézbesítéséről felelősek s a téves kézbesítésből eredő károkért szavatolnak, az előttük ismeretlen címzett személyazonosságát meg kell állapítaniok. — A postahivatal kézbesítési kerületébe tartozó helységekbe stb. szóló küldemények beérkezéséről a címzett „Ertesítvény” kézbesítése mellett értesítettik. — A címzett ahhoz képest a mint küldeményét személyesen átvenni, vagy pedig e célra meghatározott egyénnel öhajítja a postáról elhozatni, az értesítvényt személyesen, illetve a meghatalmazottal együtt aláírja s az aláírást mindkét esetben a községi előjáróság által hitelesített. Az ily módon aláírt s hitelesített értesítvény bemutatójának a postahivatal a küldeményt minden további igazolás nélkül kiadja. A postahivatal székhelyén ideiglenesen tartózkodó, s a postahivatal előtt ismeretlen egyéneknek szóló küldemények kézbesítéséről a címzett személyazonosságát esetleg a postahivatal előtt ismeretes tanuval, ki kezesseget vállal, avagy pedig a községi előjáróság közbejötté mellett tartozik beigazolni. Ujabb időben postautalvány hamisítványokkal ismételve visszaélés követett el. A községi előjáróság, illetve rendőri közegek ugyanis az előttük ismeretlen és személyazonosságukat kéllőleg be nem igazoló címzeteknek a postautalványokra vezetett aláírását hitelesítvén: az utalványok kifizetettek s ezáltal a kincstárnak nagyobb összegre rügő kár okoztatott. A kincstár hasonló károsodásának elejét veendő, a közmunka és közlekedésügyi miniszter ural egyetértőleg felhivom a törvényhatóságot, hogy a postaküldemények átvétele elismervényein a címzett aláírásának hitelesítésére hivatott közegeket az esetleg felmerülő károkról való felelősségre figyelmeztetés mellett, szigorúan utasítsa, miszerint a szóban levő elismervényeken a címzett aláírását csakis az esetben hitelesíték, ha a címzett személyazonosságát minden kétséget kizáró módon beigazolja, oly esetekben pedig, midőn a címzett személyazonosságát teljesen beigazolni nem képes, vagy gyanus egyéneknek tünik fel, az aláírás hitelesítését tagadják meg. Budapest, 1885. évi aug. hó 12. A miniszter helyett Beniczky s. k. államtitkár.

A magyarországi pénztévezetek országos értekezletére, mely f. hó 28-án tartatik, megyénkből a következő pénztévezetek jelentették be részvétüket: Zentavideki, szabadkai általános, zentai általános, bács-almásdi, ad-moholyi hitelintézet, szabadkai takarékpénztár és bajai kereskedelmi és iparbank.

Jovits Gergely 5400 frtra becsült ingatl. f. é i november hó 29-én Ujvidéken elárvereztetnek.

A belügyminiszter következő körrendeletet intézte a törvényhatóságokhoz: „Több oldalról panasz emeltetett az iránt, hogy naptárak s mindenféle sajtótermékek ügynökök által házalás útján, engedély nélkül árultatnak, a nélkül, hogy ezt a hatóságok megakadályozták s az illető jogosulatlan házalót az elkövetett kihágás miatt megbüntették. Az 1867. évi június hó 26-án 1731. B. M. R. sz. alatt és az 1873. évi 463. B. M. E. szám alatt kiadott körrendeletek értelmében külföldi sajtótermékeknek házalás útján való elárasítására belügyminiszteri engedély lévén szükséges, felhivom a törvényhatóságot, intézkedjék az iránt, hogy az ily engedéllyel nem bíró ügynökök általi házalás meggátoltassék s az illetők a fennálló rendeletek alapján megbüntetessenek.”

A m. kir. közlekedési miniszter a lapunkban is leirt halasi vasúti szerencsétlenség megvizsgálásával Ambrózy Béla osztálytanácsos földinket bizta meg. Az összeütközés előidézése körül érdekelt vasúti személyzet vétkessége iránt keringő hírekkel szemben, biztosan állíthatjuk, hogy Ambrózy Béla oszt. tanácsos fővétkesnek a tehervonat vezetőjét találta, kinek semmi szin alatt nem lett volna szabad ignorálni azt az állandó jelet (az u. n. rendőrtájt), mely a váltó előtt konvergáló vágányok közt azt a pontot jelöli, mely előtt a vonatoknak feltétlenül meg kell állniok, főleg ha ellenvonatot várnak. Az állomási tisztviselő is hibázott, midőn a helyett, hogy a tehervonatot a szemben jövő személyvonat utasainak átkelhetése végett az állomási épület előtt kettő osztotta volna, a vonatot egészben hagyva, a vezetőnek folyton „előre” intett. Ép így nagy hiba terheli a személyvonat mozdonyvezetőjét is, mert a helyett, hogy az állomás előtti távjelzőnél lassította volna a menetét, oly sebessen vágatott, hogy bár az elébe szaladó váltóór kiabálására és intéseire fékezett már, nem volt képes az összeütközést elkerülni. A vizsgálat még nincs befejezve.

Rendőri hírek.

Göttl József cservenkai illetőségű, a fővárosi rendőrség által tolonozott egyén, Szalk Szt-Márton és Dunavece között a kiserő elől megszökött. Termete alacsony, arca ho-szas, haja gesztenyeszin, szeme sárga, orra rendes.

Kalmár Mátyás temerini lakos tanyajáról f. hó 8-án egy 6 éves, világos pej szőrű, csillagos homloku bélyegtelen kanca, egy 2 éves, világos pej szőrű, bélyegtelen esődör-esiköt eddig ismeretlen tettesek elloptak.

Koncz József bácsföldvári lakos kárára f. hó 5-én éjjel bekerített udvarából a házajtó előtt három zsák buzát 15 frt értékben, továbbá Baranyi Mihály kárára f. hó 12-én éjjel zártalan házpadlásáról mintegy 20 véka buzát, 4 zsák lisztet és 15 db B. M. betűkkel ellátott üres zsákot 62 frt 80 kr értékben s végül Zavraki József kárára szintén f. hó 12-én éjjel zártalan padlásáról 10 véka buzát 14 frt értékben ismeretlen tettesek elloptak.

Baján f. hó 17-én ismeretlen tettes egy 8 éves, világos pej, hátsó ballábara kese, hátul jobbról R. H. bélyegű, és egy 8 éves pej, csillagos homloku, bélyeg nélküli lovat elloptak.

Simon István pivnicai lakos zártalan istálló-jából ismeretlen tettesek f. hó 11-12 közti éjjel egy fekete esődör, 2 éves, mind négy lábára kesely, hósa homloku, jegy és bélyegtelen, 100 frt értékű és egy sárga kanca, 2 éves, mind négy lábára kesely, hósa homloku, jegy és bélyegtelen, 100 frt értékű lovakat elloptak.

Torzsa községben folyó évi szeptember 15-én egy rossz karban levő koozi és két lóra való löszerszám a kukorica vetés között gazdátlanul találtatott. Esetleges árverése október hó 15-én.

ELŐFIZTÉSRE FELHÍVÁS

„B Á C S K A”

VIII. évfolyamára.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	6 frt.
Fél évre	3 frt.
Negyed évre	1 frt 50 kr.

Neptanítók számára:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor** könyv- és könyvnyomdájába küldendők

Irodalom.

Megjelent és beküldetett; „Népkiskolai hitelemzéstana” a katolikus lelkesek, hitelemzők, tanítók s nevelők, úgyszintén növendékpapok s tanítójelöltek használatára. — Irta s kiadta Fonyó Pál. — Kalocsán, 1885. Szerző sajátja és kiadása. A mű két részre oszlik, úgymint az általános vagy generális, és a részletes vagy specialis hitelemzéstana. Az első vagy általános rész a vallás, vallásosság és vallásoktatás szükségességének beigazolása után szól: a) hitelemzés kezelőjéről, annak tulajdonairól, teendőiről, s a szülők és tanhatóságok közreműködéséről; b) a hitelemzés alanyáról, a gyermekismeret fontosságáról s az alaki képzés feltételeiről; c) a hitelemzés anyagáról, tantervéről s a részletes és helyi tantervek készítéséről; d) a hitelemzés kezeléséről, az idevágó tanítástani elvekről s a hitelemzés kidolgozásának és előadásának feltételeiről. — A II. vagy különös rész ismerteti: 1. a bibliai történet kezelésére vonatkozó szabályokat; 2. a katekizmus feldolgozását illető részletes módszertani elveket; 3. a szertartások és ünnepek ismertetésének terjedelmét, beosztását s módszertanát; 4. az egyháztörténet tanításának jelentőségét, tananyagát, feldolgozását és feldolgozását; 5. a keresztény hitélet gya-

Melléklet a „Bácska“ 75-ik számához.

korlásának jelentőségét, s részletesen az imádság be-
tanítására, az isteni tisztelet látogatására, a szentsé-
gekhez való járulásra, egyes erények gyakorlására, s
egyes bűnök kerülésére és orvoslására vonatkozó ne-
velés-tanítási elveket és szabályokat — Zárókélek
a függelék adja a hitelemzés rövid történetét, az egy-
es két tanítóval bíró népiskolák részletes hitelemzési
tantervét, úgy szintén hoz 17 kidolgozott minta hit-
elemzést a bibliai, katekizmus, szertartások, egyháztör-
ténét, bibliai képismertetés stb. köréből. A mű 20
középnagyságú ívre terjed, megrendelési ára 1 frt. 40
kr. tanítójelölteknek 1 frt. 20 kr. Könyvtárak és
tanintézetek nagyobb megrendelésnél 20% leengedés-
ben részesülnek.

Szabadka és vidéke hajdankora.

Irta: Iványi István.
(Vége)

De csak rövid ideig maradtak itt a rómaiak
s talán csak Títus Ujvidék körül, Bács, Futak és
Kalocsa helyén őrházakat építve s azokat őrséggel
megrakva, a vidéket nem gyarmatosították. „Hiány-
zott a termékeny talaj, melybe a rómaiság gyöker-
et verhetett volna“ mondja Salamon Ferenc.¹¹⁾ De
talán inkább más tényezők akadályozták őket ab-
ban, hogy a vidéket is szokásuk szerint római
provinciává nem alakították.¹²⁾ Mindjárt Traján utódja,
Hadrian császár barátságot kötött a jászokkal és né-
pét ezeknek földéről visszavonta. A jászok tehát ez
idő óta többnyire klientelai viszonyban álltak a római
császárhoz; nem hódoltak meg egészen s hasam, és
támadásaikért sokszor véresen lakoltak.¹³⁾ Így a Kr.
ut. 174 évi vereségük után csak azon földrészt kap-
tak békét Bales Antonius római császártól, hogy a
Duna mentében a hajózás biztosítására 2 mföldnyi ter-
ületet engedték át a rómaiak kizárólagos rendelkezé-
sére.¹⁴⁾

Hogy mindazonáltal nemcsak a Bácskában, ha-
nem az egész Duna-Tisza közben sok római régiség
találtatott, különböző körülményekből magyarázható.
Igy a titeli sok épületmaradványokat némelyek im-
portált építőanyagoknak tartják. Ezen egy a bátmonostori
római kő is bizonyára a Dunán-túli vidékből ke-
rült oda a templom alapjába. Szintén ugy kétségtelen
az is, hogy a szabadkai római sírkő sem itt állított
fel eredetileg. Szabadkán t. i. a legkésőbbben a 15.
században épült várból átalakított barát-klostrom utcai
ajtája mellett a falba egy római sírkő van beépítve,
melyet az épület átalakításakor a mult század elején
a vár falában találtak volt. Ezen követ először Marsigli
említi: „Hic lapis insertus est muro arcis Szabadka,
quae est in campo Jazygum Metanastarum.“ Ezután
felsorolja Katanésies is.¹⁵⁾ E sírkövet egy anya készí-
tette gyermekeinek és magának; a két utolsó sor ki-
vételével, melyet azonban régibb lejegyzésből ismer-
rünk, az egész még jól olvasható. Alakja és szövege
a következő:

D. M.
AURELIA VI
TALIA VIX AN.
XVIII. AURELIA
MUCATRA
VIX AN. XVII.
AURELIA CU
SAJA V. A. XIII.
AURELIA PRIMI
TIVA MATER IN
FELICISSIMA FILIIS
ET SIBI FECIT

Azaz: Dis Manibus (Az elhunytak lelkeinek)
Aurelia Vitalia vixit annos 18. Aurelia Mucatra vixit
annos 17. Aurelia Cusaja vixit annos 13. Aurelia Pri-
mitiva Mater infelicissima filii et sibi fecit.

Azonkívül sok római eredetű cserép-edény is ta-
láltatott az egész vármegyében, a melyek vagy keres-
kedelem vagy hadizsákmány útján kerültek ide.
Ilyenek a már fentemlített, graphittal mázolt, szürkés
agyagból készült csinos és szabályos alakú edények;
ilyenek városunk határában is találtak: Zobanica
pusztán, 1880-ban a Szt. György templom mögötti utcá-
ban egy ház udvarán 2 méter mélységben talált emberi
csontváz lábainál, a fentemlített téglayárnál stb.

Az egész Duna-Tisza közben sok római pénz is
napvilágra került már. Erről Révész Gy. azon véle-
ményben van, hogy a pénz vagy a jászok s később
a hunoknak a rómaiaktól nyert hadi zsákmányból,
vagy a csatákban ítt elesett rómaiaktól származik.
S a feltevést igazolni is látszik azon körülmény,
hogy az itt talált pénzek leginkább csak Tiberius-tól
III. Valentinianus római császárig (Kr. ut. 30—455)
terjedő időszakból valók; és nagyobb mennyiségben
éppen azon császárok pénzei találtak, a kikkel a
jászok itt megverekedtek s a kik a hunoknak adófize-
tői voltak.¹⁶⁾

A jászok majd maguk, majd éjszaki szomszédaik-
kal a kvádokkal többször betörték a római területre,
a miért ezek meg is fenytettek. Theodosius császár
a gótokat legyőzvé, már a jászok ellen is készült, mi-
dön éppen a hunok éjszakkéletről jöven, 378-ban fog-
lalták el e tájakat. Nagyon valószínű, hogy a jászok
a hunokkal egyesülvé, részeseik lettek Attila vilá-
rendítő hatalmában; a történelem legalább mint ön-
álló nemzetet nem említi meg többé.¹⁷⁾

A hunok is Priskos leírása szerint leginkább a
Duna-Tisza közét, a magyar alföldet lakták; és Atti-
lának főszállása Jászberény körül volt, vagy éppen

Szeged táján, mint legújban Salamon Ferenc is bi-
zonyítgatja.¹⁸⁾ S így kétséget sem szenved, hogy a mi
vidékünk is árván és lakatlanul most sem maradt.
Csak a városunk pusztán is nagy számmal található
és tudatlanságból mind római maradványoknak tartott
régii halmok közül, több valószínűen hun temetőhalom-
nak bizonyulna, ha rendszeres kutatás alá vétetnének.

A hunok halottaikat egészben temették el ked-
venc hadiméneikkel együtt, vagy háború idejében (a
rómaiak módjára) meg is égették. A sírba kancsókat
s eszékéket dobáltak a tor alkalmával, úgy hogy még
érintetlen sírokban is legtöbbször csak összetört álla-
potban találhatók. Szokásuk volt még, hogy nemcsak
a sírba, hanem a sírhalom tetejére is mindenki tisz-
telete jelül követ, vagy ha az nem volt, cserépdarab-
ot vetett; mert éppen e homokos síkságban követek
nem igen találtak. Szabadka határában is mindenütt
nagy mennyiségben található legkülönbözőbb alakú,
nagyságú, füles és fületlen, vastag és vékony s külön-
böző színű cserép darabok s apró kövek is ily eredet-
űek lehetnek;¹⁹⁾ csak hogy ez irányban sem történt
nálunk tudományos kutatás. — A pörösi pusztán Hor-
gos és Pálics között a vasútvonal mellett Szabadkától
1 1/2 órányira 1870-ben egy pásztor véletlenül egy a
szél által ledobott homokbuckából kimeredező ember-
és lókoponyát talált, a ló fogai között még a zabola
is meg volt; talált még két kengyelt s 22 darab
gombalakú löszerszám-éketést. A két csontváz egy ra-
kán volt és sok egész újjnyi vastag cserép darab is
hevert körülötte.²⁰⁾

Attila halála után szétbomlott a hun-birodalom,
különböző népek hullámzottak el rajta és új alakot
adtak az egész tájnak. A mi vidékünkben most gepi-
dák laktak, míg 568-ban a római és görög íróktól
szintén hunoknak nevezett avarok kerekedtek felül
Baján nevű hatalmas királyuk alatt, a ki 602-ben halt
meg.²¹⁾ Ezeknek műve a vármegyénk alsó részén leg-
alább az Apatintól Petrovszellő felé elnyúló avar
gyűrűk (ring), melyekkel fölakóhelyeiket, szállásaikat
szokták volt körülkeríteni; ezek a közönségesen római
sáncoknak nevezett töltések. Egy ily avar árok Bajától
a jankováci határon át Halas alatt 1/4 órányira Tisza
felé húzódik.²²⁾

Az avarok az itt talált gepidákkal jól bántak s
talán földművelőkül és nyájörökül használták; azért
is ezek az egész avar földön elsősorban laktak. Egy gör-
ög sereg Kr. ut. 600-ban a Tiszán átkelvé vármeg-
yénk területén is három gepid telepre akad.²³⁾

Idővel az avarok is mesteröket találtak. Nagy
Károlynak, ama híres frank-német császárnak fia Pipin
796-ban egészen a Tiszáig nyomult elő és Nagy Ká-
roly 803-ban véglegesen befejezte az avarok meghó-
dítását, a kik a császár felsőségét elismerték és a ke-
resztény vallás felvételére is készeknek nyilatkoztak. (Az
avaroknak utolsó okmányi felemlétsé 826-ból való.)

Nagy Károly erre a Dunán túl a régi Syrmium-
ból határorgrófi-ágot alakított, melyet a görög írók
Frankoherionnak azaz frankvidéknek neveztek el²⁴⁾ s
ehhez bizonyára az alsó Duna-Tisza köze is számitta-
zott. Ezen grófság biztosítására a császár frank gyar-
matot is telepített, Frankavilla várat, a mely bizonyo-
san e grófság székhelye is volt. Ez pedig atigla nem
az e célra igen alkalmas titeli fonsíkon volt, talán
maga Títus, a mit a Frankavilla nevére emlékeztető
s Títelhez közelfekvő Alsó- és Felső-Kovil és Villova
helységek elnevezése kétségtelenné látszik tenni.²⁵⁾

Különb a frank-német uralkodás idejében a
Duna-Tisza köze újra oly ismeretlen, mint akár He-
rodotos korában. A történelem lapjai mélyen hallgat-
nak e vidékről, míg nem a magyarok beköltözése itt
is új életet teremtett.

Hihetőleg ezen időben terjedtek el itten a szláv
népek. A szlovének már a hatodik század második
felében a Duna mentében Pannoniában s innen keletre
terjeszkedtek Ausztriába, Stíriába, Karintiába. Szlávok
már Baján seregében is voltak. Későbbben 678-ban
kelet felől jöttek a bolgárok, elfoglalták a szlávok
lakta Moesiát (a mai Szerbiát), de maguk is elszlá-
vosodtak.²⁶⁾

Magyarország és Erdély akkor nagy szláv ára-
dattal volt körülvéve, de az itt lakó harcias nép távol
tartotta őket. Az avarok leigázása után pedig maguk
a frankok a Duna hosszában különböző pontokon
szlávokat vagy bajorokat telepítettek le, hogy ezek-
kel az avarokat, a kikben még nem bíztak, féken tart-
hassák.²⁷⁾ — Safarik és Büdinger a szlávok közt a bod-
rikokat említik, mint a kik a mai Bácskában laktak
s kirkól Bodrog vára és vármegyéje is nevét kapta
volna. Történelmi feljegyzések szerint ezen bodrikok
vagy keleti abotritok (más néven: Praedenecenti) a
Timok és a Morava folyók között a Duna jobb part-
ján laktak a tolgárok főhatósága alatt, a melyet
818-ban lerádván, a frankoknak vetették alá magukat;
miért is a bolgárok 827-ben azzal feleltek, hogy Pan-
noniába törtek és itt 10 évig most ők uralkodtak a
frankok helyett.²⁸⁾ Ennek dacára azonban Safariknak
mégis igaza lehet, ha nem is oly értelemben, mintha itt
valami szláv állam képződött volna; s ha ezzel nem
akarjuk is Anonymus előadását bizonyítani, a ki azt
meséli, hogy a magyarok e hazába költözvé, a mai
Bácskában bolgár szlávokat találtak, kiknek királyuk
Zalán Títelben lakott.

A magyarok egy előcsapata már 884-ben lehetett

¹¹⁾ Századok 1881. évf. 38. lap.
¹²⁾ Gyárfás István: Századok 1869. évf. 305. lap. — Arch.
Ért. 1870. évf. III. k. 33—42. lap. — Jászkuonok tört. I. 357—362.
¹³⁾ Arch. Ért. 1872. évf. VI. k. 41. lap.
¹⁴⁾ Baján helynév az ő emlékek látszik fentemlített. Gyárfás e.
m. I. 254.
¹⁵⁾ Különb az a. u. római sáncok eredete és kérdése maig
si esen megfelve. Bács-Bodrog. vm. tört. társulat. Évkönyve. I. évf.
¹⁶⁾ Gyárfás e. m. I. 507. — Hunfaly: Ethnogr. 141.
¹⁷⁾ Frankoherionból elszlávosodás után lett a mai Fraskagora.
¹⁸⁾ A temesvári tört. s rég. társ. Közölvénye. I. k. 127. stb.
¹⁹⁾ A temesvári tört. s rég. társ. Közölvénye. I. k. 127. stb.
lapján, a hol Szalán is ily harágrófnak mondatik a szláv nemzetiség-
lappján. Ezen vélemény is fel kellett említenem, bár tudom, hogy Nagy-
Olasz vagy Mangyelos Szerében 14. századbeli okmányokban Franca-
villa név alatt említték. Sőt: Baját is annak nevezik az ottani barátok
régii feljegyzéseikben.
²⁰⁾ Hunfaly: Ethnogr. 145.
²¹⁾ Gyárfás e. m. I. 553.
²²⁾ Roessler: Román. Studien, 201—203. lapon. — Czörnig:
E. ethnogr. II. 34.
²³⁾ Pauler Gyula a Századok 1880. évf. 17. és 117. lapján,
lásd még Századok 1883. évf. 185—212.
²⁴⁾ Századok 1878. évf. 165. lap.
²⁵⁾ Anonymusunk előképe, Regino, e vidéket Avarorum soli-
tudines-nek nevezte.
²⁶⁾ Román. Studien 162., 198. stb.
²⁷⁾ E szerint Anonymusnak (korára nézve lásd Századok 1877.
évf. 376—382. és 1883. évf. 97. és 115. lap.) a mondottakkal ellen-
kező elbeszélése merő alaptalan mese. A titeli varban székeltő és a
magyarok elől megszökött Zalán története is pusztá költemény. Anony-
mus a Títel alatt fekvő régi Szlankamen helység névéről
(a mely tulajdonképen sókövet, sós hegyet jelent) fejedelmét faragott
és egész országot tulajdonított neki (Rösler, Román. Studien 201. l. —
Hunfalyi, Magy. ethnogr. 167. és 291. lap.) De azért valószínű m-
rad, hogy a magyarok bejövetelekor itt szlávok, talán éppen a bodrikok
laktak, ha nem alkottak is szervez. államot. Legalább a Bodrog vár,
város és vármegye nevét csak így vélem magyarázhatni. Bodrog folyó
névét Zemplén vármegyében Czuczor Gegegy (új magy. muzeum 1851.
évf. 358. lap.) magyar eredetűnek veszi és tekerőgős, kavargós folyá-
sából magyarázza, tehát annyi mint ködörgő, bőrtörő folyó. Bács is
szláv juhászpásztorok tanyája lehetett, neve csak erre enged követ-
kez etni.
²⁸⁾ Századok 1877. évf. 382. stb.
²⁹⁾ Szabó Károly: Béla király névtelen jegyzője. 59. lap.
³⁰⁾ Századok 1877. évf. 481. lap.

az országban, de az egész nemzet csak 895-ben jött
be a vereckei szoroson át Munkácsnál és telepedett le
mai hazájában.²⁹⁾

Mily viszonyok uralkodtak akkor a Duna-Tisza
közben? Erről adatok hiányában csak keveset mond-
hatni. Botka Tivadar³⁰⁾ szerint ezen gazdag fütermő
síkság névleg ugyan a német birodalomhoz számitta-
zott; de részint Nagy Károly irtó avar hadjáratai által
elneptelentve,³¹⁾ részint tényleg sem ide, sem oda el
nem foglalva s nem védelmezve: mintegy önként ajánl-
kozott az új hazát kereső magyaroknak letelepedésre.

Igy ír Rösler is,³²⁾ de azt állítja, hogy a mag-
yarok a dunai vaskapunál jöttek be, s előbb a bihari
hegység és a Tisza közötti területet, nemcsak a pedig
a Duna-Tisza közét is foglalták el. Semmi államszer-
vezetet nem találtak itt, a lakosság nem állott ellen
fegyveres kézzel, a föld birtokáért nem kellett csatákat
vívniok, mint Anonymus mondja. A régi gepidák és a
Nagy Károly által elpusztított avarok gyér maradvá-
nyai laktak elsősorban e messzeterjedő sivatagon, a kiket
a magyarok mint más jövevényeket és idegen ele-
meket is magukba olvasztottak — Tehát ezen alsó
Tisza-Duna köze és a régi dákok és jászok földje ké-
pezte a magyarok első foglalását; itt telepedtek le
először, innen terjeszkedtek tovább. — Valószínű, hogy
itt akkor már szláv és bolgár népek is laktak; ebben
lehetetlenség nincsen, míg azt egyes elszört telepekre
értjük; hisz Pest, Csongrád, Arad, Bács, Bodrog nevek
ezt kétségtelenné teszik. De hogy itt valami szervezett
bolgár állam létezett volna, azt a történelmi kritika
el nem fogadhatja.³³⁾

De akár a Duna mentén, akár Erdélyen át, akár
pedig éjszokról jöttek be a magyarok: annyi bizonyos,
hogy a mi vidékünk, a legelővel és bőséges vízzel ki-
nálóköző síkság, kellemes lakóhelye lett az első magya-
rokunknak³⁴⁾ és Anonymus 44. f. j. szerint maga Árpád is
huzamosan itt tartózkodott Bodrog vár táján,³⁵⁾ a mely
a mai Bezdán alatt Monostorszeg körül volt, s innen
ment a Csepel szigetre. S éppen azért kétséget sem
szenved, hogy a magyarok itt jelentékeny számmal le-
is telepedtek. Anonymus szerint Tas és nagybátyja
Kölpön egy darab földet foglalt el Bodrogban. Hasonló
magyar telepedésekről a számos magyar helynév
már a 11. század óta tesz bizonyosságot. Így például
egy 1093. évi okmányban a Baja és Bezdán közötti
vidékről említtetik: Besenyő, Vajas, Tölgyesfalva, Pé-
terréve, Szőlős, Urkuta, Bálványos, stb. Szent István
a püspökségeket is bizonyosan csak népes magyar vi-
dékekben alapította; így lett a kalocsai is, a mely
az egész Bácskára terjedett.³⁶⁾

Az említett ősi szláv eredetű elnevezések, mint:
Bács, Bodrog, ugy Csongrád, Arad is stb. a már itt
talált telepek nevei voltak; mert hogy e telepek később
keletkeztek volna a magyar vezérek korában vagy
még későbbben, nem hihető; mert így nem kaptak volna
szláv nevet. A Bácskában mostanában divatozó többi
szláv helynevek mind újabb eredetűek; s pedig ré-
szint a régi magyar nevek fordításai és ferdtítesei, ré-
szint pedig teljesen új keletűek, melyeket a török ura-
lom alatt innen kiköltözött magyarság helyébe beván-
dorolt szláv népek adtak új lakóhelyeiknek, a hol az
előbbi magyar lakosság tradíciója nem örököltethetett
által az új jövevényekre.

Két nevezetes választás.

Bármily csekély pontocska is a térképen Ó-Be-
ese község, mégis történelem benne ítt ott oly mozza-
natok, melyek a felemlétsére érdemesek, mert hű tükr-
rei az itteni képviselő-testület gondolkodás módjának.

Rövid idő előtt két nevezetes választást
ejtett meg községi képviselő-testületünk, m-ly két
esetnél a gondolkodás módja igen ellentmondólag nyil-
vánult, és pedig:

A Rudolf koronaherceg születése alkalmából ala-
pított ösztöndíjas állomások egyike — a magyar nem-
zetiségű ifjakat illető — megürülvé, pályázat útján
való betöltésére a rend-s határidőben beérkezett két
kérvény, illetőleg kérvényezők sorsa fölött határozott
a képviselő-testület. Mind a két aspirans jó bi-
zonyítványokat mutatott fel, e szerint kérvé-
nyeiket nem alap nélkül nyújtották be.

Az alapítványi levélben ki van tüntetve az, hogy
jutalmazandó az, a ki valamely tanintézet magasabb
osztályába jár. A két pályázó gimnáziumi tanuló, az
egyik egy osztállyal előbb jár, tehát egy osztály
közöttük a külömbség, dacára ennek azonban az
aiantabb osztályú részére szavaztatott meg a 180 frt
évi ösztöndíj, a mi ellen egyik képviselő, úgy az el-
ejtett pályázónak atyja felebbezést adott be. Az ily-
képen történt megszavazás igazatlannak tűnnék föl,
ha a további indokokat nem tekintetve az ember, de
a következőkből nagyon is kitűnik annak igazságos-
sága. Ugyanis: a világon valamennyi ösztöndíjazás
érdemek jutalmazása és buzdítás a jövőre való nézve.
Ha az alapító-levelekben nem is foglaltatnék benne a
jó tanulási feltétel, ez magában alapítódnék. Már most
gyűjük azt az esetet, hogy az alapító-levelelben ki van

köte, hogy a díjazandó minél magasabb osztályú legyen s jelentkezik egy gimnáziumi 6-ik és 5-ik osztályú tanuló, de az egyiknek magasabb osztályú voltát ellensúlyozták az alacsonyabb osztályúknak tetemesen jobb s következőt az 1-5-ös osztálytól egészen mostanig kitűnő bizonyítványai, kérdés: vajjon szövege, értelemben véte-sék-e az alapítványi levél szövege, vagy pedig az alapítványozó intenciója, a mely bizonyosan az volt, hogy ha a pályázók közül valaki alacsonyabb osztályba jár is, de a többinél tetemesen jobb bizonyítványt képes felmutatni, az ösztöndíj neki adassék ki? Azt hiszem, ez utóbbi a méltányosabb, de jogosabb eljárás is volna és hisszük, hogy a vallás- és közokt. miniszterium is így fog dönteni s a képviselő testület többségének határozatát helyben hagyandja, annyival is inkább, mivel a jutalmazottnak szülői a másikénál anyagilag korlátozottabb viszonyok közt élnek, több gyermekök van mint annak s a mit fentebb is említettem, sokkal jobb bizonyítvánnyal bír fiok mint amazé. Itt tehát megmutatta a képviselő testület, hogy hivatását jól telte, dícséretet érdemlő elfogulatlansággal határozott, s megérdemli, hogy előtte kalapot emeljenek. Nem így a másik esetnél.

A községi mérnöki állás lévén választás útján betöltendő, pályáztak: az eddigi volt mérnök és két idegen. Nagy többséggel az eddigi elejtetvén, egyik mellőztetvén, a harmadik lett megválasztva. Ez ellen is felelkezés jelentett be, még pedig a legnagyobb argumentummal, az hozatván fel, hogy a megválasztott nem magyar honpolgár, semmiféle magyar község vagy város kötelekéhez nem tartozván, nem is választható. A többi argumentumot talán fölösleges is volna említenem, de hadd álljon itt ismét az ó-becsei képviselő testület gondolkodás módjának illusztrálásául. A megválasztott réges régen ó-becsei fiú volt, katona lett, még pedig hadnagy, igen szép képességgel felruházva. 1876 évben itt hagyva zászlóját, átment Szerbiába és ott talált magának zászlót, melyhez újra esküdt. Ezért itt elítélte, később kegyelmet nyert s azóta Bécsben egy magán katonaintézet tulajdonosa. E szerint önkényt távozván az országból s ott magának állást szerezvén, magyarországi honosnak lenni megszűnt, de külföldről távozása után is nem Magyarországhoz, hanem Ausztriába telepedvén le, azt hiszem, mint ilyen, Magyarország egy községében sem volna tisztviselőnek megválasztható.

Igy helytelenül cselekedett tehát a képviselő testület, midőn őt megválasztotta és igen helyesen az, a ki az ilyenbe bele nem nyugodva, felelkezését bejelentette. A felsőbb hatóság majd elfogulatlanabbul bírálhatja felül az ügyet és nyilván új választást rendel el és pedig olyant, a melynél a megválasztandó kvalifikációjának alfáját a választók szeme elé tüntetendő; vagyis a magyar honosságot és még azt is, hogy mely hatóság által kiállított oklevél szükséges ahhoz, hogy valaki községi mérnöké megválaszthatassék, megjegyezvén itt, hogy szerény nézetünk szerint mérnök i oklevél nélkül mérnöké senki sem választható.

Ujvidéken, 1885. évi szept. 22-én.

(Balesetek. Ünnepek.)

Az elmúlt hét reánk nézve igen eseményteljes volt. Ugyanis a karlócai székesegyház toronyának tartozása alkalmával, Mózes Bertalan helybeli 69 éves, az állványról lebukván, a toronyba be a harangok közé esett, hol fejét összezúzta. Esméletlen állapotban hozták haza, fennmaradáshoz csekély a remény.

Kedden f. hó 15-én az ujonnan épülő evang. templom állványai összedőltek és a rajta levő 5 ember leest. Ugyanis Drach alvállalkozó fejjel felé a kőrakásra esvén, az egész gerendázat reá esett s mindkét lábát összetörte. Szegény ember, ha tel is épül, örökké nyomorék leend; 9 élő gyermeknek atyja, kiknek javszékléseit atyjok balesete folytán leírni teljes képtelenség. A másik nehezen sérült Feuchtnér, helybeli képtaragó, ki azért volt az állványon, hogy a templomot díszítendő ornamentálékat felillessze. Ez szintén fejjel felé bukott és koponyáját beüzta; most már javulófélben van. Czoczek János, kőműveslegény, balkezét összetörte, s ez egészen ki fog gyógyulni. A többi kettő oly szerencsésen esett, hogy az ijedségen kívül egyéb bajok nem történt s már reá következő nap ismét folytatták munkáikat. A kőműveslegények azt állítják, hogy a gerendázat régi, lyukas és rothadt volt, a mi természetesen a fővállalkozó büne.

Ugyanaz nap látogatta meg városunkat Szász Károly református püspök is. Bevonulása mindannyi templomharang zúgása mellett fél 10 órakor délelőtt történt a főtérre, vasember- és megyeutcákon keresztül a reform. egyházba. Az egyházdvar bejáratán diszkapu volt, a templom fel volt lobogóva. Tíz óra után istentisztelet, későbbben nt. Kulcsár Sándor lelkész urnál ebéd s este fél 8 órakor Szász püspök városunkat ismét elhagyva, Erdélybe sietett, hogy öcsésének püspökké történt felavattása alkalmával jelen legyen. Jövetelénél és indulásánál is a városi tanács kísérte.

Folyó hó 18-án kísérték örök nyugalomra gróf Karácsonyi Guidó magyar főurat Kamenicán. Ehhez hasonló nagy temetést sem Kamenica, sem az egész környék lakossága még nem látott. Az elhunytat folyó hó 17-én éjjel hozták s a kamenicai kastély nagytermében elhelyezték. A hulla magas castrum dolorosán fektűt, körülötte 3 sorban gyertyák s 4 oszlopon a gyászlámpák égtek. A koporsó rendkívül díszes volt. A kasztrum mellett egy oszlopon fekete bársonyvánkos volt, melyen az elhunytat mindannyi rendjele fektűt. A halottszoba fekete posztóval volt drappirova s köröskörül a címerek voltak elhelyezve. Pont 3 órakor Dr. Haynald Lajos bibornok ő támogatása, kalocsai érsek, fényes segédlettel a koporsót beszentelte, mire — az elhunyt kívánatára — kamenicai lakosok a koporsót a kamenicai templomba vitték s ott helyzetették örök nyugalomra és sajátosságuk a Marczibányi grófi család sírboltjába. A temetésen sok magyar főúr, többrendbeli küldöttségek és egyleteken kívül, több ezerre menő nép vett részt.

Ugyancsak f. hó 18-ik napját mi ujvidékiek sem fogjuk soha elfelejteni. Hón szeretett, kegyelmes főpásztorunk Dr. Haynald Lajos bibornok-érsekünk, este

6 órakor incognito jött körünkbe. Tisztelgések rögtön voltak; ugyanis a főgymnasium tanári kara, igazgatója vezetése mellett, utánna a kath. kitéközség képviselői, ezeket követve Bruck Ferenc, ipar- és kereskedelmi középiskolánk ügybuzgó igazgatója. Azután egy Grossinger Károly, Dietzger Gábor, Molnár György és Herger Agoston urakból álló küldöttség tiszteltett ő emineciájánál. Ezen küldöttség a hitközség tagjait képviselve, panaszt emelt ő emineciájánál a felett, hogy a szindikus sok visszaélést követ el s különösen most a hitközség restaurációja alkalmából pressziót, s több rendtelenséget követett el. Kérték ő emineciáját, hogy a f. hó 20-ára tervezett hitközségi restaurációt tiltsa be és tüzesen erre nézve ki más határnapot. Ő emineciája kegyes volt nemcsak a küldöttség panaszait végighallgatni, hanem behatóan tudakozódott tényálladékokról; — mire a küldöttség tudtára adá, hogy panaszait méltányolni és a választást betiltani kegyeskedik, miután visszaélést semmi oldalról nem türhét. E szavakra a lelkesedés leirhatlan volt, s ő emineciája szívünkben elenyészhetetlen emléket épített számára.

Ezen küldöttség után a néptanítókat Bachmann Antal, Geiszler József, Geiszinger Ignác és Kaltner János tanítókból álló küldöttség képviselte. Ő emineciája a tanítókat igen leereszkedő nyájassággal fogadta, s mindegyiket külön-külön kérdésekkel tüntette ki s őket osztatlan kegyéről biztosította.

Folyó hó 19-én reggeli 6 órakor ő emineciája csendes misét olvasott, mely alatt a helybeli iskola-néneket megáldoztatta. Pont 7 órakor távozott ő emineciája ismét körünkbe, kísérvé az összes hívők imádsága által.

Folyó hó 20-án nagyságos Bende Imre ur szeretett plébánosunk lakásában, eddig Ujvidéken nem látott ünnepély folyt le; ugyanis Fülösy Fanny k. a. a „Szeretet“-ről címzett nőegylet elnöknőjének dekorálása.

Jelen voltak a szerb és zsidó nőegyletek küldöttségei, a „Szeretet“-ről címzett nőegylet összes tagjai s még többen. Pont 11 órakor d. e. jelent meg Paresetich Félix főispán ur ő méltósága magyar díszruhában, ekkor küldöttség ment el az ünnepelt elnöknőért. A megjelenő ünnepelt lelkes éljenekkel fogadtatott. Főispán ur ő méltósága a nőegyletek magasatos voltát esetelése s értesítvén a jelenlévőket, hogy a király őfelsége a nőegyletek fontos voltát elismeri kegyeskedett, midőn Fülösy Fanny k. a., az ujvidéki „Szeretet“-ről címzett nőegylet buzgó elnöknőjének, a koronás arany-éremkereszttel adományozta. Adatja neki oly kívánattal, hogy azt a szegények és árvák érdekében még számos éven át viselje. Az erre kitört éljenések lecsillapultával Fülösy Fanny k. a. könyve lábát szemekkel meghatottan köszönte meg a király kegyét s hívőn ő méltóságát, hogy halálját a magas trón elé vinni méltóztatnék s ígérte, hogy még csak szíve dobog, élete a szegények és árvák leend. — Erre nagyságos Bende Imre apát ur, mint a „Szeretet“-ről címzett nőegylet buzgó védnöke emelt szót, s ismert ékesszólásával az egylet rövid történetét esceleté; továbbá kifejté azt, hogy Fülösy Fanny k. a. kitüntetése nemcsak a „Szeretet“-ről címzett nőegyletet érinti, hanem ezáltal az összes nőegyletek tüntettek ki; végül a nőegyletek magasatos hivatásáról szólva, befejezte megható, lelkesítő beszédét. Erre az egyesek gratuláltak, mire a szép ünnepély befejeztetett. Ezen ritka esemény tisztelgetése a „Szeretet“-ről címzett nőegylet f. évi október hó 3-án díszhangversenyt rendezend.

A „Zasztava“ ismét rakócsatlankodik, míg be nem török a feje. Ugyanis a pozsegi királylátogatás s ez alkalommal Angy-lics patriarka tisztelgéséről gúnycékkel „Pozsega-özsega“ felirattal (Pozsega „megégette“) közöl. Ugy hiszem, hogy a ferdefejű szerkesztő ez egyszer megpörkölte körmét s Nancsics társához vándorol.

Ó-Becse, 1885. szept. 22.

(E riasztó tanulság. Vörös kakas. Ősi virtus. Temetés.)

Nem rég említettem azt, hogy a járásosztás sajnos következményei már most mutatkoznak Szent-Tamason, a mennyiben a tisztviselőket fizetni nem képes. Most már újabb jele is mutatkozik. Ugyanis határozatba ment a községhez, hogy miután a község jövedelme nem bírja el a papok és tanítók járulékait, ezeket az egyes hitfelekezettek tartásuk el. Hol vagy Szent-Tamás, a régi híres, gazdaság tekintetében pártját széles e hazában ritkító község?! De mi lesz belőled később?! A birkanýjakat, gulyákat, méneseket, születendő gyermekeid már csak dajkameséből ismerendik. Pár tized mulva rád mutatnak, hogy ez volt az a valamikor igen gazdag, most nyomorult község!

Legujabban mily kellemes meglepetésre virradtak többen. A járásosztás tényleges keresztülvittele alkalmával jutalékát kiki megfáradhatlan birtokul tekintvén, berendezte, beépítette, befásította. Jön azonban a rendelet, hogy másképp osztassanak ki a jutalékok, szomorú szívvel tekintenek az illetők, — kik szeretik gazdaságukat rendszeresen célszerűen kezelni nek látni — eddigi szép birtokaik után kénytelenek levén azokat önhírbáikon kívül elhagyni, s magokat újra berendezni. Olyan eset is előfordul, hogy a kijelölés folytán a kettőbe hasítandó föld közepén gazdasági épület is levén, ez épület is kettéhasítandó!

Ó-Becsenek szép alkalmá nyílt ezeket biztos helyről szemlélni s gyönyörködni abban ugy mint az egykori időkben a diák gyerek, a kinek végignéni kellett, a mint pajtásán végig verték a kizsábott kompetenciát mielőtt reá kerülne a sor. C-ak-hogy a diák gyereknek visszavonhatlanul ki lett mondva a határozat, tehát azon változtatni nem lehet, mig Ó-Becse még mindig megmondhatja a dolgot és a Szent Tamáséhoz hasonló sorsot még kikerülheti.

Szent Tamásnál felemlítendő, hogy határában a tüzesetek igen gyakoriak és sajátosságos eddig már 4 gőzcséplőgép elégett. Biztosítás minden tüzesetnél volt, ami csakugyan feltűnő. A biztosító társulatnak a biztosítási öszszetek kifizetése körüli eljárásnál szigorúbb eljárást kellene követni, mert ha a biztosítók részéről mi rossz szándék sem bizonyul be, akkor ugy is megkapják az ártatlansági bizonyítványt s így a biztosított öszszetet is, mig eluében a netáni rossz

szándék esetén az illető nemcsak hogy kárpótlást nem nyer, hanem még bűnhődni is kényyszerül.

Bács-Földvár községben is gyakoriak a tüzesetek, többnyire házak és éjjel gyulladnak ki.

Ó-Besén tegnap égett el egy ház. Itt ritkábbak a nagy károkat okozó tüzesetek, leggyakoribbak a községben kívül levő szalmaégek, de ezek is kisebb boglyák és lényeges kárt nem okoznak. Minden egyes esetnél a tüzoltókat méltó elismerés illeti.

Folyó hó 20-án Ó-Besésen egy legényt agyon-szúrtak. A korcsmai mulatságoknál nagyobb felügyelet ajánlunk, különösen az ugynevezett „ribanc“ paraszt bálók egészen eltildandók volnának, mert a veszekedések fészkei ezek. Itt támadnak a szóváltások és végződnek súlyos testi sértések, sőt emberölések is.

Ugyancsak a fenti nap délutánján temették el dr. Vojnovics Aron ügyvéd éveken át sorvadásban szenvedett nejét. A harangok folyvást zúgtak a gekeleti, mint a katolikus templomban is. A temetési szertartást az új esperes plébános végezte, 6 pap segédlete mellett. A templomban a koporsó fölött megható szép beszédet tartott. Mikor az elhunytat férje, gyermekei, rokonai és jó barátok elbúcsúztatta, a jelenlévők nagyrészenek szeméből megeredtek a könnyek, sirt aki értette a beszédet, sirt az is, aki a nyelvet nem értve, másokat sirni látott. Tekintélyes, gazdag ügyvéd, méltó díszsel adta meg volt élte párjának az utolsó tiszteletet. A temetésen óriási közönség vett részt felekezeti különbség nélkül. r. l.

SÉTÁK A ZOMBORI PARKBAN.

Írta: VÉRTESI KÁROLY.

(Folytatás.)

III.

Bálványfák (ailanthus glandulosa) üdvözlése mellett a kis rondóba érünk. A befordulónál jobbról-balról gyeppázsiton, bokrok legelésznek. Az egyik csoportban vannak a kánya-bangiták (viburnum opulus. Schneeball). Hőfőhár szép virágai az ág hegyén bogernyőt képeznek, olyan a virága mint egy hógömb, mellyel pajkos gyermek télen dobálgatni szokott. A másik bokor a labdabogyó (symphoricarpus, foliis variegatis). Fehér bogyóját a sokak lányok keresik, hogy füleik mellé tegyék — ékességül. Tavaszon sok orgonafa (syringa vulgaris) küldi a kis rondóba közelből az illatát. — E virágnak is szép jelentősége van a keleti kifejtés utáni virágnyelvben: „Vidor kedély, élénk kedv, ki-érjen életeden át!“

A görögök és rómaiak által hajdan, de a keletiek által ma is tiszteletben tartott platánok, jávor-, hárs- és barkatermő égerfák (alnus glutinosa) hajolnak össze, hogy dús lombátort képezve, jó árnyat adjanak azoknak, kik erre járnak vagy a padokon megpihennek. Madárdal is hangzik fölülről. Dacára ezen előnyöknek, mégis elhagyott e hely. A pajkos kis diákok szeretik csak felkeresni, hol őszel a dudafürtnek (colutea arborecens) csolnakidomulag fölfüvött terméseit kedélyesen pukkantattják. A sűrű lombon itt alig látunk keresztül. Előttünk a tisztáson egy ritka nagyságú és kitűnő szép példányú fűzfa (salix babylonica) tizenhárom ágas koronával büszkélkedik. Ágai, a földből alig egy lábnyira, már elhajolnak s ez az egy fa maga, egész fűzest képez. Az a györgyike csoport is el van nagyon rejtve, melyet a körutról is alig veszünk észre.

A kis rondó körüli fenyőfák nagyon szépen vegetálnak s egyik-másik közülök haragos zöld színével feltűnően kiválik. Mintha csak a Kárpátokban volnának s nem az Alföld aranykalászt érlelő róuaságán. Van itt vörös fenyő (abies larix), melynek fáját vízépítésre szokták használni; jegenyefenyő (abies excelsa), egyenes törzsű magas nyulánk fa, ágai gula idomú koronát képeznek; erdei fenyő (pinus silvestris), bi borpiros termés barkái elvirágzás után kúpdomú dobozá fejlődnek; életfa (thuja orientalis) stb.

Megoszta a kertész a fenyőfákat, mikor ide ültet. Hídeg volt a tavasz nagyon, hóp-lyhek is szállinkóztak, hegyvidéken sem különben. Mire eljött a nyár, addig ide szoktak s itt maradtak. Most a mohok kis erdeje is már rajtuk élésködik.

„Eltekintek a sugár fenyveken, A kis mohon, S magamat mindig boldogan érzem A fenséges természethez közel.“

A mérges szömöréc (rhus toxicodendron) jobbra elhagyva, s a kis rondóból kiérve ugyancsak jobbra a tisztáson két berkenyefa (sorbus aria) közelében, lángvirágok (phlox) ékeskednek.

Lépteink most árnyékos ösvényen sűrű lombátortak alatt visznek el, az ötven jávorfánál olyan szép részlet van, hogy azt ismételve is megnézhetjük, minél többször nézzük, annál több szépséget fedezünk fel.

Arra a leggyakrabban járt útra jövőnk most ki, mely a déli kaputól a nagy rondóba visz.

Jobbra üde tamariskák (tamarix gallica), balról szoforok (sophora japonica) maradnak el s eljutunk egy kopasz fenyőfához (pinus larix). A nevével szebb ő maga. Azért hogy télen elhagyja a leveleit, „kopasz fenyő“ csúfnévvel illetik. Mégsem igazságos ez az elnevezés, mert akkor minden fára ráillik az, ha a sejt-retegek elhalnak, a levélnek is le kell esni.

Karsu sudara a fenyőfának, az égnék büszkén emelkedik. Ugy a miként itt áll, valóságos karácsonyfa, tele ággal. De milyen fényes szokott lenni ez a karácsonyfa! mikor hegyes tülevelei között a harmat vagy a nap sugar é cseppeken át ezer tüzet lövel. Lom'árba valók az ékkövek s tündöklő fényes cseppek mellett. Most ez a legformásabb fenyőfa az egész kertben. El-el nézem, sokszor gyönyörködöm benne. Kisebb fenyőfácskák udvarolva veszik körül. Ugy áll itt a szép fenyőfa, mint egy felséges királyné, kit palotabölgyek vesznek körül.

Balról egy, már is szép nagyságot elért török mogyorófa (corylus colurna) büszkélkedve terjeszkedik ágaival, alul lombátort, fölül pedig gulát képez. Ha gondos kezek, idején körülötte minden fát és minden bokrot kiirtanak, hogy szabadon terjeszkedhessék, e fa egyik első büszkesége lesz a parknak.

Odább, hol három út is össze foly, a pázsit sarkán, három törpített gesztenyefa (aesculus hippocas-

tanum) szelid-n diszeleg. Ki ne ismerné e kedves fákat s ki ne kívánt volna ilyeneket — saját kertjébe? A három legszebb bokrétafa ez az egész kertben. Eymás mellett mint jó testvérek, jól megférnek. Mikor fénylő nagy bimbói, májusban dús levelei közül kiválnak s később rózsapiros nagy virágai száz fölnyúló nagy bokréta képeznek, az erre menők meglassítják lépteiket — de meg is állnak gyönyörködni, olyan kedves fák is ezek! Levele azt jelenti, hogy: „Nem az igazi.” Virága pedig azt, hogy: „De biz’ az igazi.”

Szebb részletek jönnek. Tegyük egy kerület a gyepázsit körül, a három gesztenyefától, vissza a három gesztenyefáig mindig balra tartva.

Balra mindjárt egy hegyeslevelű juharfának (acer striatum) fehérsvós törzse nyeri meg a tetszésünket. A szép díszfát verhenyes szárú boroszlán bokor (deutzia scabra) veszi körül. A verhenyes szár nagyon jól áll a világos zöld levelekhez.

E bokor mellett egy másik is van. Ritkább fajú szelence virág (syringa).

Es e mellett egy virág köröndben kunkor (heptapotium) ékeskedik. Közbeszéd ráfogja, hogy vaniglia, pedig attól ugyancsak messze áll.

Előbbi mellett egy boróka-fenyő (juniperus communis) terjeszkedik ágaival. Az ágakon merav, hegyes, tengerzöld tülevelek ülnek. Illatos boggyóival füstölni is szoktak.

Négy hársfa (tilia grandifolia) és öt vadgesztenyefa (aesculus hippocastanum) között hónapos rózsák szép színvegyületekben kedvességgel mosolyognak.

Jobbra is vessünk egy-két pillanatot. Egy örökzöld cipruson (cyperus sempervirens) számtalan sok gyöngyalak van. Közülötte pedig egyéb fenyők egész társasága, többi között az „excelsior” kitünik.

Irányozzuk tekintetünket ismét balra. A fájvirágok (balsamina) egész sokasága élénkíti az útmelléket, de messziről már azt kiáltják: ne nyúlj hozzám, virágnyelvi jelentőségük: ugyancsak ez.

A fájvirágok mellett vad jázminok, illetőleg jézamentek (philadelphus coronarius) ékeskednek.

Vessünk ezután ismét jobbra egy-két pillanatot. Itt egy borbolya bokor (berberis vulgaris atropurpurea), vörösbarna s feketébe játszanak a levelei. A százs és ezer fehér virág, úgy áll rajta, mint mikor a cigánylányka fehér gyöngyvel ékesíti magát, és fehér ruhát ölt fel, magát össze-vissza cicomázza. A bokor mögül egy tarkalevelű jávorfa (acer negundo) tekint reá — hamiskásan. A borbolya virágnak szép a jelentősége: „Öntudatod, mindig a legtisztább örömeidet nyújtja neked.”

Most csakugyan úgy vagyunk, hogy jobbra-balra tekintgessünk, mindenütt van látni való.

Balról három paulownia (paulownia imperialis) széles nagy levelekkel büszkélkedik. De nem sokáig tart a büszkeségük, majd minden minden második tél elfagyaszítja ágait és egész törzsét, de azután a gyökerekből újra hajt s ismét megnő. Ennek következtében a fák növes tekintetében elmaradtak társaiktól.

Jobbra a fái zanót vagy a sárga ákác (cytiscus laburnum) díszbokra áll. Aranybörge virágfürtjeivel figyelmet kelt májusban. A jobbék felőli tisztáson még több szép fa is van. A boróka fenyőket nem is említve, egy különös bükkfa (fagus purpurea), s egy különös tölgyfa (quercus foliis argenteis), az előbbi vörhenyes, az utóbbi pedig czüstös leveleivel sok szépséggel ékesítik fel a kertet. A késő ősszel virágzó aurália (auralia spinosa) is, a ritkább fáknek csoportjából való.

Jobbra a rézvirágok (zinna elegans) mellett elhaladva, mielőtt a három törpe gesztenyefához visszajárunk, a papir-eperfák (broussonetia papyrifera) árnya alatt a padon megpihenhetünk. A ki delutáni árnyas helyet keres, az legjobban feltalálja itt.

Az előttiünk elterülő pázsit közepén, élénk fenyő csoport s török mogyorófák változatosan állnak.

A pázsit közepe táján egy kis fenyőcske áll egymagában. Alig egy méter magas. Az oceántúlról hozták ide fáját, ez a Wellingtonia giganta. California őserdeiben honos ez az óriási fenyő faj. Itt csak ábra.

De ki győzné sorra elszámolni azt a sok ritka fát és ritka bokrot, sok virágot, melyet a műkertészek előállítanak és elneveznek. Ezekről a botanikus és kertészkönyvek is, gyakran mitsem tudnak, a természetbúvárok pedig maguk között összevesznek, hogy ezt így, vagy nem így hívják. Nekem céлом: csak általános képet adni, szabad óráimban a park rejtettebb szépségeit is felkeresni, egy-egy kicsit botanizálni s másoknak is erre kedvet adni. Engem e tekintetben a felnőttek oktatásában: Zsuffa Vince tanár ur s Gözer Vitzus műkertészek ur voltak szívesek részesíteni. A természettudományok, eltekintve hogy érdekesek, napjainkban méltatják is kellőleg. Jobban szeretem a botanikát, mint a politikát. Jobban gyakorolja a memóriát!

(Vége köv.)

KAJABUSZ A FŐVÁROSBÓL.

(Az állatkert. — Miss Córa.)

No, valahára sikerült nekem is bejutnom az állatkertbe. (Kéretik a t. olvasó nem mosolyogni, nem maradok itt állandóan.) — Nekem bizony sok mindenféle állathoz volt már szerencsém az életben, de azért kíváncsi voltam 30 kr. reszkirozása mellett megtekinteni azt is, ami a fenti címen tulajdonképen a mienk és azonfelül Miss Córát, aki pedig nem a mienk.

Hát bementem. A legelső kerítésnél az afrikai strucc azzal fogadott, hogy kikapta kezemből a programot. Élelmes szárnyas állat ez a strucc, nem tudom valamelyik őse nem volt-e zsidó, a nyakát felnyújtja az ős kerítés tetejéig. — A platánok s ákáncok — miután szeptember van — félgyszál viselnek s melankolikus susogással mondogatják egymásnak, hogy de megszaporodtak az állatok a ligetben. (Föltéhető rólok, hogy a vidékiekre reflektálnak.)

Ott össze-vissza kászáltak a kertek, láttunk valami öt fajta darut, egyik különösebb a másiknál, hanem a kiüli darabot mindnyája kedveli. A buta foka egy térs viz közepén felhasalt egy faragott köre, szeretjük volna látni, hogyan úszik, hanem hiába ígér-

tük neki akár az északi tengert, nem ment le a körül. Két darab zsiráf ott nyalta egymást hitvesi szeretettel, olyan magasra felnyújtogatták fejüket, mint valami pályázó segédtanító. A medvék kifogástalan úgrásokat tettek a dobált almák után, otromba tevék cammogtak, a homokban szimatolva éktelen fejükkel. No már ha a beduin családja tagjaul tekinti a tevét, hát tisztelem neki az izlését.

Es a kutyáknak mennvi faja van ott? egyik külömb, mint a másik, a newfoundlandi kutyapárnak éppen családi örömei voltak, két kis buksi öölt-batolt ott a ketrecben a papája meg a mamája után, a dog-oknak többféle taja miud előre vall, aztán, a Szent-Bernáthegyi — no de mekkora, bátran rábizhatja valaki magát a havasok utvesztőjében. Hiszen én régen tudom azt, hogy Budapesten igen sok nagy kutya van, hanem akkoráról még sem volt fogalmam. — Alázsolgája tisztelt szent bernáti Hektor, vagy minek hívják.

Hanem hát mindezek csak csekélység ez idő szerint. — Itt van Miss Córa az ő családjával. A fák oldalára mindenütt fel van eszekevedve nyomtatásban, hogy: „Út Miss Córához” „Zugang zu Miss Córa”. — Hogy voltaképpen melyik út vezet Miss Córához, azt azért én neked kedves olvasó meg nem mondhatom, hanem hogy az oroszlanos ketrecéhez mindenik uton eljutatsz, az való. Erős vaspálókból készített ketrecben heverészik a hat sárga szőrű betyár, hat eleven oroszlan, egy-egy eljátszanak, mint a kis cicák, nagyszabású lábakkal olyan kecses mozdulatokat tudnak tenni, tán a hiúság is megvan bennük, hogy a közönség elismerését minél nagyobb mérvben kiérdemeljék.

Azonban hát nézd kegyes olvasó, chun jön 24 darab kék szilva, mindeniknek a hátán, nyakán vagy a hóna alatt mint valami sárga hernyó ott a trombita, olyiknál vékonyabb tiúnok, olyiknál tányér. A 24 darab kék szilva letelepedik, mindenik az orra elébe kap egy megkötözött papírost, aztán meglenkül a karmester pálcája s megzendül az éktelen, lónak való muzsika. Én legalább soha sem voltam katonaló, én nem tudom élvezni a trombitás muzsikát. S egy véleményen vannak velem a ketrec kemény karműlakói is, mert a zengő, zúgó trombita hangra kinyitva szájukat olyan ordítást kezdenek, hogy ahhoz képest a dalárda legjobb bassus hangja csak szűnyog-dongás.

Egyik katoná egy nagy dobót vallat, piüfölvén annak börös basát, a másik kék szilva meg ott mókázik két réztányérral, úgy tesz velük, mint az ember a szeretőivel szokott; egyiket oda veri a másikhoz, az összeütkezés hangot ad, a hang pár másodpercig rezeg, aztán elenyészik — volt, nincs.

Négy órákor eláll Miss Córa, egész maga mi voltában. Idejére nézve már egy kicsit úgy szüret után van. Olyan tömzsi, mint egy hizlalt káca, karjai meztelenek, a balnak felső részén jókora kékség, valami harapásnak a helye, talán valamelyik oroszlan nyomta oda a stampigliját, kurta szőnyvát visel, mint a polgári iskolás kisasszonyok.

Most kinyitja a dupla ajtót s egy kis korbács-csal kezében belép a ketrecbe az ő családja közé, megütögeti kövér kezével az állatokat, mint ahogy mi a hízó malacot szoktuk, oda oda húz sárga derekúba a korbács-csal Franciaul beszél velük, nemes állattal csak nemes nyelven lehet szólani, néma-túl a kutya is tud.

Leül egy székre, a két nagy him oda fekszik lábaihoz, nagy bolond fejt a Miss Córa vándijára nyugtatja, a másik négy a vállaira, a fejére rakja bajszos állat s így vannak pár percig, a mit a program „kedélyes családi jelenet” nek nevez. Azután egy petróleummal bekenet broncs meggyújtatik s abban ugrálnak keresztül India megrendszabályozott oroszlanai. No ez már valami izetlen, a megalázásnak iszonyú foka, sajnálatos, mikor az erőt, a virtust egy asszony így a szoknyája alá gyűri, Hercules Omphale lábainál neveléséges. Azután fogja Miss Córa a saját kövér fejét s beteszi a legnagyobb oroszlan szétárt szájába. No ez meg okatlan bolondság, annyi idő elég lenne rá, mint egy menykő csapásnak a tized-része, hogy a Miss Córa feje ne maradjon a nyakán. — Hát hiszen valamikor úgy is az lesz a vége. Aztán ráfékszik a kisasszony egész nagy minőségével a kusló oroszlanokra, pisztolyt süttöget s az állatoknak tán a szemöldökük sem mozdul. Püj! mekkora dreszsura! Aztán valami rakétából tüzesöt köpköd rájuk, azok szaladoznak, szoronganak s egyiknek sem jut eszébe, hogy ezen „nő-uralom” ellen valami határozati javaslatot nyomintson a Miss Córa kövér karjába. Gyávaság, szertelen gyávaság. Ekkor aztán mint valami arisztokratának lóhúst adnak nekik, azt illeendő morgolódások közt eltogyasztják, a 24 darab kék szilva rágyújt valami rükwertz marsra s vége a produkciónak és e levélnek.

Kajabusz.

Románcok.

I.

Gazdag bankár szép leánya,
Esküvőjét alig várja,
Szende párban ég arcja:
Mit gondol most szép araja? . .

Bankár lányunk szép araja,
Esküvőjét alig várja,
Ábrándozva néz a lányra.
„Oh mily szép a — hozomány!” . .

II.

A nap lementét nézem én,
Néhány sugár dereng felém,
Oly néma minden körülöm
S kél bennem fájó érzemény
És csak sötétül körülöm
S mind jobban fáj a kebelem.

S mind jobban fáj a kebelem
Eszembe jut az a forint

Mely eltűnt tőlem hűtlenül
S csak űrt hagyott keblemben s kint. . .
Mind jobban borul körülöm
Oh! úgy szorul a kebelem! . .

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

9963. szám.

1885.

Birtokeladás.

Bács-Bodrogh megyében fekvő s alább felsorolt kiestári birtokok az alább kitűzött helyeken és időben nyilvános árverés útján örök áron eladatnak. Ezen birtoktestek háromféle módon kerülnek eladás alá és pedig: 5—10 holdas részletekben szobeli árverés útján. A szóbeli árverést megelőzőleg a dűlőkre vagy az egész birtoktestre csak írásbeli ajánlatok adhatók be, melyek 50 kros bélyeggel és 10% bánatpénzzel látandók el s melyekben a megajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiirandó s kijelentendő hogy ajánlattevő az eladási feltételeket ismeri és azok minden pontjának magát feltétlenül aláveti. A feltüntetett hármas mód szerint elérendő legkedvezőbb eredmény fog tekintetbe vétetl. A feltételek valamint a részletes eladási tervek és kimutatások Szegeden a m. kir. jószágigazgatóságnál valamint az apatini, kúlai és palánkai ispánságoknál megtekinthetők. Az árverés mindenkor reggeli 9 órakor kezdődik. Az árverés megtartásának helyei és az eladandó birtokok a következők:

Tovarisova községhezánál 1885. évi október 22-én. A tovarisovai 748¹²²⁴ h. 198390 frt, vagy ennek I. dűlője 19¹¹⁵ h. 4634 frt, II. 45¹¹⁹⁶ h. 11117 frt, III. 71¹³⁸⁷ h. 17464 frt, IV. 91¹³⁷² h. 22321 frt, V. 122¹⁴⁴ h. 33526 frt, VI. 117¹⁴⁴ h. 30780 frt, VII. 118¹⁴⁴ h. 30780 frt, VIII. 106¹⁵⁷⁶ h. 29378 frt, IX. 61¹⁵⁴⁶ h. 17017 frt, ugyancsak a tovarisovai 311¹²²⁵ holdas birtok egészben 84602 frt vagy ennek I. dűlője 78¹¹⁸ h. 23256 frt, II. 112¹⁶⁰ h. 32798 frt, III. 120¹¹⁴⁷ h. 33548 frt, obrováci 88⁹⁷¹ h. birtok egészben 36084 frt, vagy ennek I. dűlője 30¹⁴⁷⁹ h. 12594 frt, II. 56⁹²⁰ h. 22937 frt. **Pivnica községhezánál 1885. évi október 23-án.** Pivnicai 1090¹⁰⁰⁹ holdas birtoknak I. dűlője 76¹⁰⁰⁸ h. 26723 frt, II. 85¹³⁶⁸ h. 29940 frt, III. 54¹¹⁷⁸ h. 19088 frt, IV. 54²⁴⁴ h. 18884 frt, V. 98⁹⁰⁸ h. 34242 frt, VI. 65¹²²¹ h. 22933 frt, VII. 50⁶⁶⁹ h. 17684 frt, VIII. 101¹¹⁵³ h. 37986 frt. **Kucura községhezánál 1885. évi október 24-én.** Kucurai 944⁹¹⁸ h. egészben 435220 frt, vagy ennek I. dűlője 118¹²⁵⁸ h. 55110 frt, II. 137¹²³³ h. 61970 frt, III. 141³²⁴ h. 50730 frt, IV. 91⁸⁰⁰ h. 40155 frt, V. 97²⁷ h. 45340 frt, VI. 81¹²³⁶ h. 41700 frt, VII. 128³⁸¹ h. 66700 frt, VIII. 98⁹⁰⁹ h. 51155 frt, IX. 49⁷⁵⁰ h. 22260 frt. **Veprovác községhezánál 1885. évi október 26-án.** A bresztováci 719²²⁴ h. egészben 235933 frt, vagy ennek I. dűlője 158¹¹⁷³ h. 67302 frt, II. 141¹³⁹⁸ h. 49172 frt, III. 129⁵⁴⁰ h. 35839 frt, IV. 70⁸⁰⁹ h. 17524 frt, V. 218⁸⁹⁹ h. 66095 frt, a veprováci 628⁶⁷⁵ h. 279023 frt, vagy ennek I. dűlője 6²²³ h. 2701 frt, II. 60⁷⁸⁹ h. 24103 frt, III. 49¹¹⁶⁰ h. 9520 frt, IV. 126¹⁴²⁷ h. 59778 frt, V. 67¹³⁸³ h. 33281 frt, VI. 70⁷⁹⁶ h. 35203 frt, VII. 93³⁸² h. 46626 frt, VIII. 63¹⁴⁶⁵ h. 31476 frt, IX. 89²⁵⁰ h. 36440 frt. **O-Szivac községhezánál 1885. évi október hó 27-én.** Az ószivaci 2775¹³⁶³ h. 921601 frt, vagy ennek I. 1—76 részlete 642¹⁰¹⁵ h. 206193 frt, II. 77—206 részlete 1276¹⁵⁶² h. 421901 frt, III. 207—272 részlete 856²⁵⁶ h. 193507 frt. **O-Verbász községhezánál 1885. évi október hó 28-án.** Óverbázi 527¹⁶² h. 211673 frt, vagy ennek I. dűlője 320²² h. 121926 frt, II. 207⁷³⁰ h. 89747 frt.

Szegeden, 1885. szeptember 11-én. 2—1

M. kir. államjóságigazgatóság.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Lábharmonium.

Egy s fél éven át használt, jó karban levő, hires gyárban készült, magánhasználatra vagy énekvezetésre igen alkalmas, öt mutációs (Register) harmonium alulirotnál jutányos áron eladó.

Bulkesz 1885. szept. 23-án.

Gotthardt Samuel.

Pályázati hirdetés.

Alólirt igazgatóság részéről ezennel köz-hírré tétetik, miszerint a bulkeszi előlegezési egyesület és népbank-cnál a könyvelői állás megüresedvén — felhivatnak tehát mindazok a kik ezen állomást elnyerni óhajtják, miszerint folyamodványukat folyó év szeptember hó 30-ig alólirt igazgatóságnál benyújtják. Megjegyztetik, miszerint csak oly könyvelő alkalmaztatik, a ki a magyar és német nyelvbeni teljes jártasságon kívül azt, hogy vagy önállóan vagy pedig mint segéd könyvelő pénzügytéznetnél már alkalmazva volt, kellően igazolni képes.

Évi fizetés a jövő közgyűlésig 500 frt, akkor pedig esetleg több.

Az állomás azonnal elfoglalandó.

A bulkeszi előlegezési egyesület és népbank igazgatósága.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye almási szolgabírói járáshoz tartozó Kunbaja községben megüresedett községi orvosi állomás az ez évi augusztus hó 27-én kitűzve volt választási határnapon nem töltetve be, ezen állomásra ezennel újabban is pályázat hirdettetik.

Ezen állomás folyó évi október hó 12-én d. e. 9 órakor Kunbaján a község házában megtartandó választás útján fog betölteni.

Az állomással egybekötött javadalmazás a következő:

1. Évi készpénzfizetés . . . 600 frt — kr.
2. Nappali beteglátogatási díj — 20 kr.
3. Éjjeli „ „ „ — 40 kr.
4. Halotti szemle díja . . . — 20 kr.

Megjegyzetjük, hogy Kunbaja község közelében, Szabadka város határában, mintegy 3000 tanyai lakos, szintén a kunbajai orvost szokta felkeresni, ki eddig ott a halotti szemléket is teljesítette.

A pályázók felhivatnak, hogy az 1876. XIV. t. c. 143. §-ában előirt minősítvényt igazoló, kellően felszerelt nyomdíványait, f. évi október hó 10-ig bezárólag aláírottához beküldjék, mert a később beerkező nyomdíványok figyelembe vételét nem fogják.

Bács-Almás, 1885. szeptember hó 13-án.

3-2

Deák Zsigmond,
szolgabíró.

Tanítási hirdetés.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tisztelettel tudatni, miszerint sok éven át ismert és kedvelt

tánciskolámat

csütörtökön, f. évi október hó 1-én a **Vadászkürt** nagytermében megnyitandom, a hol a legújabb és legkedveltebb táncok tanításában alapos oktatást fogok adni. Feladatomból lesz, hogy tanítványaim szép állást, magatartást és könnyűséget sajátítsanak el.

A táncórák naponta, péntek kivételével, esti 6-tól 8-ig adtnak.

Kivánságra különórákat is adok.

Minden vasár- és ünnepnapon nagy táncgyakorlatok fognak tartatni 6-9 óráig, melyeken a tanulókn kívül a tisztelt tánc kedvelők is részt vehetnek.

Tisztelettel
HERCZENBERGER SÁNDOR,
tanítási.

170. szám.
bv. 1885.

Árverési hirdetmény.

Az 1881. évi LX. t. c. 102 § a értelmében ezenel közhírré tétetik, hogy a palánkai kir. járásbírói ságnak 1884. évi 311/1884. számú elrendelő és a palánkai kir. járásbírói ságnak 311/polg. 1884. számú kiküldő végzésével Eiman László ügyvéd, német-palánkai lakos felperes javára Protics István tovarisovai lakos alperes ellen 34 frt tőke és járuléka erejéig fogantatosított végrehajtás alkalmával lefoglalt 501 frtra becsült szobabutor, sertvések, gabona, szarvasmarha, stbből álló ingóságok Tovarisován alperes lakásán 1885. évi szeptember hó 23-an délelőtt 8 órakor nyilvános árverés útján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Palánkán, 1885. évi szeptember hó 13-án.

Haba István,
kir. bír. vajtó.

281. szám.
bv. 1885.

Árverési hirdetmény.

Az 1881. évi LX. t. c. 102 § a értelmében ezenel közhírré tétetik, hogy a palánkai kir. bíróságnak 1885. évi 2651/1885. számú elrendelő és a palánkai kir. járásbírói ságnak 2651/polg. 1885. számú kiküldő végzésével az Obrováci László előlevezési egyet felperes javára, Bocsin Milos tovarisovai lakos alperes ellen 70 frt tőke és járuléka erejéig fogantatosított végrehajtás alkalmával lefoglalt 691 frtra becsült kocsik, lovak, sertvések, gabona, hambár stbből álló ingóságok Tovarisován alperes lakásán 1885. évi szeptember hó 28 d. e. 10 órakor nyilvános árverés útján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

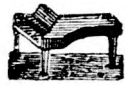
Palánkán, 1885. évi szeptember hó 18-án.

Haba István,
kir. bír. végrehajtó.

10307. sz.
1885.

Bérbeadási hirdetmény.

Az apatini uradalomhoz tartozó monostorszeghi 1472¹⁸⁷ holdas birtoknak 1885. október 1-től 1886. szeptember 30-ig terjedő 1 évre leendő bérbeadási iránt **évi 8157 frt haszonbér mellett Apatinban a kir. ispánságnál f. évi szeptember 27-én d. e. 9 órakor** zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni. Árverezni kívánók azzal hivatnak meg, hogy 10% bánatpénzzel magukat ellássák. Az 50 kros bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatokban a megajánlott összeg betűvel és számmal világosan kiirandó s határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és azok minden pontjának magát mindenben aláveti. A feltételek az apatini kincstári ispánságnál és a szegedi kir. jószágigazgató-ságnál bármikor megtekinthetők. Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Szegeden, 1885. szeptember 19. **M. kir. jószágigazgató-ság.** Utányomás nem díjaztatik. 2-2

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy itt helyben atyám házában (felső város, Flórián-utca 439. szám alatt) mint

zongorahangoló

letelepedtem és a nagyérdemű közönségnek rendelkezésére állok. — Mindennemű zongorajavításokat elfogadok és jutányos árak mellett teljesítek. — Helybeli, valamint vidéki megrendeléseknek a legpontosabban megfelfelni, kötelességemnek fogom ismerni

Mély alázattal

Huk Ede,
zongorahangoló.

6-2

Árlejtési hirdetmény.

Prig-Szt-Iván község elöljárói részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a község jegyzői lak építési munkálatai **f. évi szeptember hó 30-ik napján délután 3 órakor** Prig-Szt-Iván község házában a járási szolgabíró jelenlétében megtartandó nyilvános árlejtés útján a legolcsóbban vállalkozónak kiadatik.

Főbb feltételek következők:

- 1-ör. A kikiáltási ár 6000 frt.
- 2-ör. Az árverés előtt 10% bánatpénz akár készpénzben, akár értékpapírban lefizetendő.
- 3-ör. Zárt írásbeli ajánlatok 10% bánatpénz esatolása mellett az árverés megkezdéséig elfogadhatnák, de a benyújtó igazolni tartozik abban, hogy a feltételeket ismeri s ajánlatát azok szerint teszi s magát azoknak aláveti.
- 4-er. Az egyes munkákra, nevezetesen az ács, kőműves, asztalos és lakatos munkákra külön ajánlatok is tehetőek.
- 5-ör. A vállalati összeg három egyenlő részben fog kifizetett, és pedig az első részlet akkor, ha a falazatok az ablak párkányzat magasságát elérték, a 2-ik részlet akkor, ha a ház eszerép fedél alá kerül s az utolsó részlet a munka befejezése, illetve hatósági felülvizsgálat után a bánatpénzzel együtt fog kifizetett.
- 6-ör. Az építés azonnal megkezdendő és kedvező idő esetén az épület még folyó évben tető alá helyezendő.
- 7-er. Az egész épület jövő évi június hó 20-án bevégzendő és átadandó.

A részletes feltételek s tervek a jegyzői hivatalban bármikor betekintheők.

Kelt Prig-Szt-Ivánon, 1885. szeptember 22-én.

Rauschenberg,
jegyző.

Wahl Mihály,
bíró.

2-1

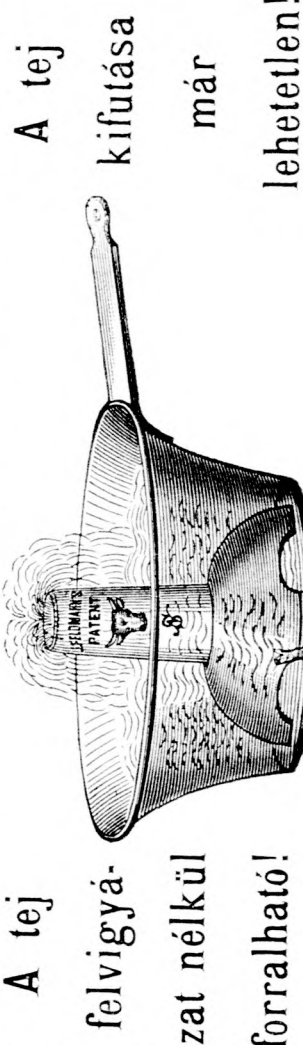
A LEGJOBB Szivarka-papir
A VALÓDI **LE HOUBLON**
francia gyártmány **CAWLEY & HENRY cégtől Párizsban.**
Libanálól óvatok! 36-2

ÉLÉZŐ PAPIR
Dr. Pohl J. J. Dr. Ludvig H. Dr. Lippmann H.
Ez a papír a legújabb és legkedveltebb, alkalmas tisztaság, és mivel az azonosítást nem fogad, nyugodt magánban nem fogad.

17, rue Marigny, - PARIS

Schreiber J. és unokaöccsesei üvegyárosok

Budapest, váci-utca 18. (a félemeleten.)
Egyedüli készítői a cs. kir. szabadalmú tej-óvónak.

Tej-óvó. (szabadalmazott.)
Elkerülhetetlen minden háztartásra nézve!

Eléggé ismeretes dolog, hogy mily kellemetlen főzősközhöz a tej kifutása. Egy pillanatra vigyázatlanság elég arra, hogy a forrásban lévő tej az edényből kiömölve, a kályhára süljön, s ez által fölfőtte visszatartó szagot árasztson szét, s kellemetlenül befőtse a konyhát, sőt a szobákat is. A cs. kir. szabadalmú **tej-óvó** ezen bajon tökéletesen segít. Bármily alaku edényre alkalmazható, s egy ily készülékkel felszerelt edényben a tej, bármily hőkök mellett is, minden **felügyelet nélkül** forratható, anélkül hogy valaha **kifutna** vagy **odasülne**. Egy másik előnye a **tej-óvónak** az is, hogy éppen oly könnyen tisztítható, mint minden más üvegedény. De nemcsak a tej forrásánál, hanem minden más **folyadék gyors hevítésénél**, a hol tartani lehet a kifutást, illetve a túlfőzés-től — ezen **tej-óvó** sikeresen alkalmazható. A forraló edény alakja egészen mellékes, csak az kívántuk meg, hogy a **tej-óvó** alsó szeleje és az edény falai között legalább 3-4 centiméter szabadtér legyen. Hogy a különböző nagyságu edényekre alkalmazhatóak legyenek, a következő számú **tej-óvók** találhatók:

0	számu	1	litérnel	kisebb	tartalmu	edényekre	darabja	18	kr.
1	1	és	1 1/2	litér				22	"
3	2	és	3	"				30	"
5	4	és	5	"				40	"
6	6	és	7	"				50	"
7	7	és	7	"				70	"
6-5									

MEGHÍVÁS.
A FOLYÓ ÉVI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ALKALMÁBÓL
CLAYTON & SHUTTLEWORTH
SAJÁT, KÜLÖN ÉS CÉLRA ÉPÍTETT HELYSÉGEIBEN, ÉS VÁCI KÖRÜT 63.
GAZDASÁGI GÉP-KIÁLLÍTÁST
BENDEZTET BE,
melynek szives megtekintésére az érdeklődők tisztelettel meghívottnak.

1885

Póthirdetmény.

A f. évi 10307. sz. alatt kiadott hirdetményben a monostorszeghi 1472¹⁸⁷ holdas kincstári birtok bérbeadása iránt f. évi szeptember hó 27-ére kitűzött határidő 28 ára tétetik át, e szerint tehát az árverés nem a f. évi szeptember hó 27-én, hanem **28-án fog megtartatni.** Szeged, 1885. szeptember 21. **M. kir. jószágigazgató-ság.**

Ad 10307. sz.
1885.